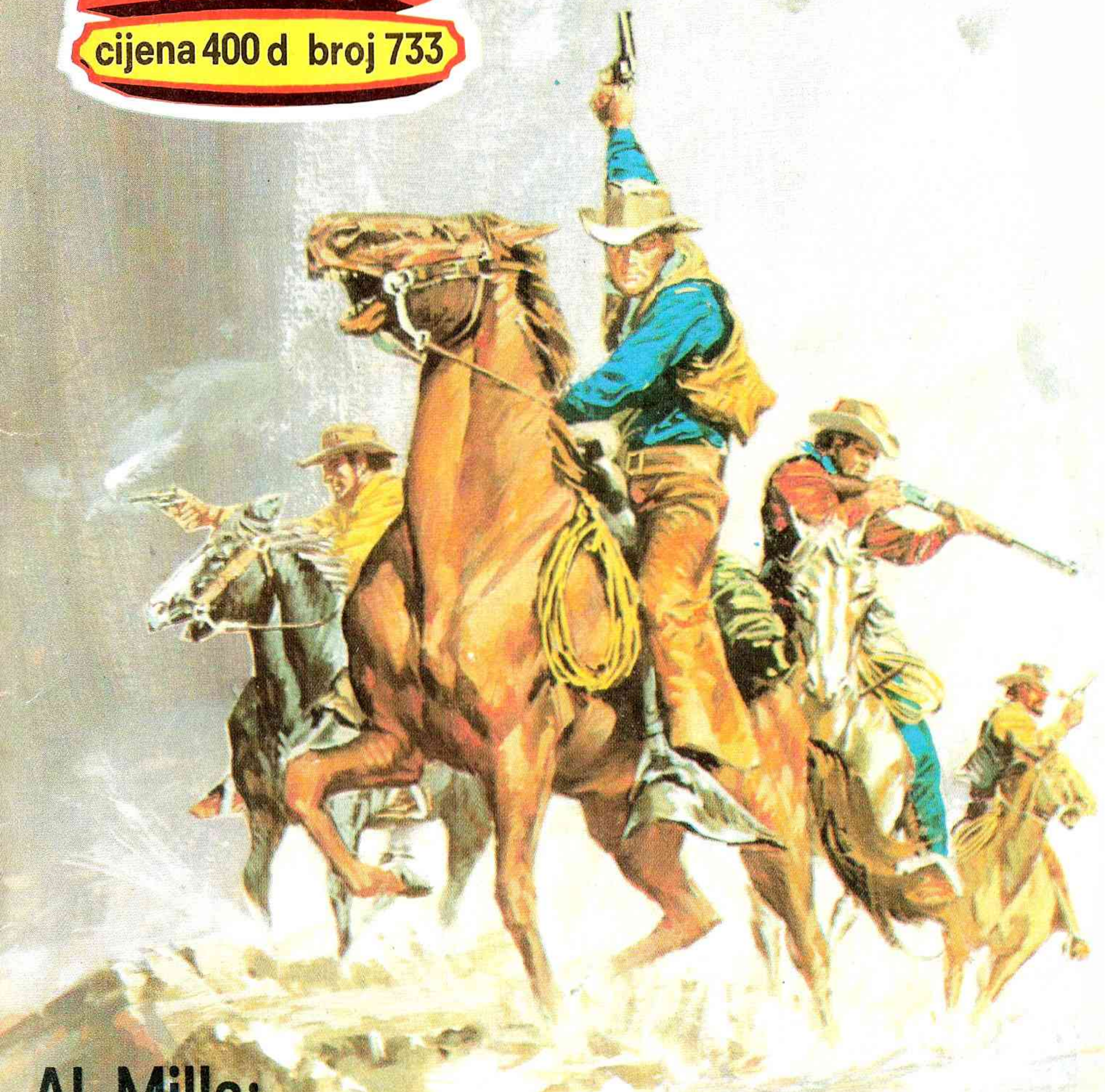

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 400 d broj 733

Al Mills:

PODMUKLA IGRA

Al Mills

PODMUKLA IGRA

VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK predsjednik
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) –
OOUR Informativno-revijalna izdanja (v. d.
direktora Božidar Radman)

Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavač i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555
Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Tehnički suradnik: Branka Ožegić

Al Mills: Podmukla igra
Copyright: VPA
Recenzija: Božidar Stančić

Laso broj 733 izlazi 30. 10. 1987.
u nakladi od 66.000 primjeraka.

I

Sjećao se da je ondje gdje je sad stajao i promatrao obzorje prije pet godina sve bilo drugačije. Doduše, red cedrova je i dalje rastao, ali više nije bilo šume što se južnim dijelom doticala puta za Poll City, a na zapadu se priljubila uz litice Longwooda.

Činilo mu se da više nema one divljine koju je ostavio pošto se, nakon svade s ocem, uputio da negdje pronade svoj djelić sreće i svoje mjesto pod žarkim nebom Teksasa. Lutao je svih tih godina noseći u duši ožiljak nespornazuma koji ga je natjerao da ode. Dok se probijao kroz život, gorko je žalio za malim rančom što se protezao padinom Dry Devilisa, za prostranstvom prerije, za divnim šumarcima i potocima.

Mac Coy je zapravo tugovao za izgubljenom dolinom djetinjstva, za onim davnim vremenima kad je mogao bezbrižno jahati tim krajem bez straha da će ga iz zasjede zaskočiti Indijanac. Mogao je lutati satima i diviti se krajolicima oko Mining Creeka, uživati u longvudskom kraju ili se u galopu spuštati niz Longish.

Sad, nakon tolikih godina, više nije bilo ničega od one ljepote koju je zapamtio. Istina, Mining Creek je još bio na istom mjestu, a tamo gdje je počinjala prerija, vidio se grad.

Mac Coy potapše konja po vratu i pljune. Osjeti u ustima gorčinu poraza, jer se vraćao kao krivac i izgubljeni sin starog Elliota Coya, ispičuture, čovjeka široka gruba lica, promukloga glasa i tromih pokreta.

Kakav otac, takav sin! – pomisli sa žaljenjem, mamuzne zelenka i spusti se prema putu što je vodio u grad.

Sunce je vraši peklo, kao da će jara sve spržiti. Što bi dao da je već na ranču »Strijela«! Oči su ga pekle od znoja i prašine. A grad, što se našao pred njim, kojem čak nije znao ni ime, činio mu se kao da se podmuklo podigao za njegove odsutnosti.

Morao ga je posjetiti i malo predahnuti od puta dugog stotinjak milja, uroniti u hladnovinu nekog salunā i popiti čašu piva ili viskijem isprati prašinu što ju je gutao pod žarkim nebom južnog Teksasa.

Da, morao se odmoriti da na miru razmisli o svemu i još jednom pročita pismo starog Pata Haywooda. Čemu? Zar nije znao napamet tu zgužvanu obavijest da mu je umro otac i da je time završen jedan dio njegova života.

»... pa ti, gospodine Coy, dajem do znanja — pisao je starac — da je tvoja »Strijela« ruševina i stoka ti luta po »Chemperalu«. Hvata je tko stigne, jer se nakon sahrane moga dobrog prijatelja, a tvog oca Elliota, sve raspada i treba da se netko brine o posjedu. Zaboravi ono što je bilo pa se vrati kao čovjek i priznaj da ti je otac imao pravo kad te otjerao. Dokaži da više nisi ono što si bio. Otišao si s ranča kao žutokljunac. Valjda si nešto naučio potucajući se po svijetu. Shvati da prošlost valja zaboraviti. Još ti dajem do znanja da je tvoja sestra Jane preminula prošle jeseni od upale pluća, sirotica! A toliko se veselila tvojem povratku...«

Tako je, evo, pisao Pat svojim svračjim rukopisom. Imao je pravo.

Posvadio se s ocem zbog Roxanne Reid, te nakindurene, ohole djevojke što mu je zavrtila glavom i bacila oko na ranč da bi se izvukla iz saluna »Marchiness«, u kojem je sve dublje i dublje tonula. U njemu, tada žutokljuncu, našla je obožavatelja, a on, glupan, nije vidio dalje od nosa, nije vidio što je ona zapravo.

— Oženit ću se tobom, Roxanna! Još danas ću tražiti od oca da na mene prepiše ranč.

— Zaista ćeš to učiniti, Mac?
— cvrkutala je ona lukavo. Oh, što je tada bio glup!

A kad je starom to rekao, onako svisoka, Elliot Coy je zarežao i udario šakom po stolu.

— Još ti se niz bradu cijedi majčino mlijeko, a želio bi voditi »Strijelu«!

— Daj mi barem dio ranča i pomogni da izgradim brvnaru — govorio je Mac.

— Zašto? Sestra ti se udala. Zar u kući nema za nas mjesta?
— podigao je starac začuđeno obrve i sjevnuo očima.

Napokon, pritjeran uza zid, morao je ocu priznati da se želi oženiti djevojkom iz saluna »Marchiness«.

— Što! Zar si poludio! — viknuo je Elliot i unesao mu se u lice. — Gle, gle! Naumio se momak ženiti. I koga da dovede na ranč? Neku iz saluna! Pih!

Pljunuo je Elliot pred sinove noge, potegao iz boce nekoliko gutljaja viskija i obrisao usta. Onda zavrteo glavom i tobože pomirljivo ali ironično, nastavio:

— Pa, sine moj pametni, ženi se! Uzmi tu uličarku, ali ona neće pod ovaj krov. Idi! Što čekaš?

— Tražit ću preko suda svoj dio — promrmlja Mac uvrijedeno.

— Ha, ha, ha! — slatko se nasmijao otac. — Dakle, momak bi tužio oca da bi onoj djevojčuri dao krov nad glavom! — Na trenutak je zašutio, onda opet dohvatio bocu, ispraznio je do dna i bacio u kut. Razbila se u tisuću komadića. Krvavim, mutnim očima, odmjerio je sina i kao da ne vjeruje onome što je čuo, zakimao glavom.

— A znaš li ti, budalo, s koliko sam truda došao do tog ranča? Da li si se upitao čega se sve nismo odricali tvoja majka i ja da u miru dočekamo starost?

Da bi ti imao što naslijediti? Nisi se, naravno pitao. Što ti znaš što sam sve prošao da ga kupim!

Onda je odmahnuo rukom i zašutio. Mac se premještao s noge na nogu, oblizivao usne i gotovo zaplakao od jada što se neće ispuniti Roxannin san da postane vlasnica ranča od dvije tisuće goveda, s ispašom koje nikad nije uzmanjkalo, s potomkom koji nikad nije presušio unatoč vrućim teksaškim ljetima.

Onda, pomislivši da se ipak kukavički predao, promrmlja:

— Biraj, oče! Ona, ili ja odlazim!

Stari Elliot nije imao što birati. Lakše se odrekao sina nego ranča. Opuštenih ramena, buleći u pod, slegne ravnodušno ramenima.

— Pa, idi...

Mac iziđe zadovoljan što je ocu pokazao zube, ali odjednom shvati da ucjena nije pravi način da postigne cilj i nešto ga zapeče u prsima. Možda bi se i vratio da nije bio tako prokleta samouvjeren, uvjeren da mu nitko nije ravan premda je imao tek sedamnaest godina.

Doduše, pod žarkim nebom Teksasa ljudi su brže dozrijevali. Znao je on sve oko stoke, sve što je trebalo jednom Zapadnjaku, pa možda i više nego što su znali mladići njegovih godina. Ovdje se odmalena učilo životu. Znao je brzo potezati revolver i dobro gađati puškom, a lasom je mogao uhvatiti svako govedo.

Udahnuvši zrak punim plućima, napuhan kao žabac, uzjaše konja da Roxanni javi da stari ne dâ ranč, ali ako ga voli neka se ne boji budućnosti jer je on

u stanju raditi od jutra do mraka kako bi joj omogućio ugodan život.

Kad joj je to rekao, ona ga je prezirno odmjerila i frknula nosom.

— Nisi više zanimljiv, ti, mama mazo, što se plaši svakog šušnja.

— Ali, draga! Ja, ovaj...

Zatvorila mu je vrata pred nosom. Dugo je o njih udarao i molio sve dok ga nije otjerao vlasnik saluna koji se probudio iz popodnevnog drijemeža.

— Spusti se na zemlju, Mac, i pusti djevojku na miru. Valjda je netko s njom u krevetu.

Spustio se niz stube, ispio dvostruki viski i pijano se klataći svim pričao kako će on Roxanni Reid pokazati da nije tko god.

Ponos mu nije dopustio da se vrati na »Strijelu« i prizna ocu da ima pravo.

Bože, kako je tada bio glup!

Kad se otrijeznio, opet je zakucacao na njena vrata, ali ga je Roxanna ponovo poslala do vraga, pa nije bilo druge nego da ode k starom Patu Haywoodu i da mu se izjada. Starac ga je slušao i na kraju odmahnuo glavom.

— Bilo bi najbolje da se vratiš kući! Čujem da si bio pijan.

— Bio sam — prizna Mac. — Morao sam, ja, ovaj...

— No, dobro, dobro! Nije zbog toga svijet propao. Sigurno ti puca glava? Eno, tamo je postelja! Nešto pojed, zatim se dobro odmori, prospavaj sve to i sutra ćeš biti pametniji!

Nažalost, nije postao pametniji i nije se vratio na ranč.

— Ne mogu, ujače Pat! — odmahnuo je glavom i zamolio da

mu posudi pedeset dolara. Izišao je na ulicu i prije nego što je uzjahao obećao je:

— Novac ću vam vratiti od prve zarade!

Nije ga vratio pet godina, premda je mogao. Sad se osjećao posramljen. Kako će starcu pogledati u oči?

Prašina što je prigušivala topot konjskih kopita i tabla na ulazu u grad, na kojoj je pisalo: »Grad Lake Walk, 20 milja do Poll Cityja«, dočekaše Mac Coya na kraju njegova dugog puta.

Da je krenuo južnije, gdje se u namreškanom obzorju nazi-
rao splet blagih brežuljaka, mogao je biti kod kuće. Međutim, znatiželja koja ga je tjerala da razgleda novi grad što je podignut dok njega nije bilo bila je jača od želje da ode odmah na »Strijelu«. Ako se tome doda žeđ koju je osjećao već odavna jer je čaturicu ispraznio prije nekoliko sati, onda je bilo sasvim razumljivo što će usput potražiti salun da se osvježi.

Red cedrova, koje je otprije poznavao, izrasli su i pravili hladovinu, pokrivajući sjenkama dio puta. Mac pođe sredinom tog špalira i ugleda red kuća čija su pročelja blještala pod zracima popodnevnog sunca.

Bilo je sparno. Ulica je bila prazna sve do gradskog trga, što je imao oblik polumjeseca. Tamo se nekoliko konja branilo od muha. Prašina je poput tkanja lebdjela pod zracima sunca.

S desne strane, to mu je odmah palo u oči, nalazila se banka, zatim šerifova kancelarija, dva-tri dućana, radionica za popravak sedla i oružja te salun.

S druge strane još jedan salun i hotel kojem je već izbljedio natpis, pa ga Coy uz najbolju volju nije mogao pročitati.

Zaustavio se pred salunom »El Centinela«, po izgledu boljim lokalom, iz kojeg bi se povremeno začuo žagor ljudskih glasova. Negdje se čuo zveket prozorskog stakla, zatim kratak lavež psa, rzanje konja i zvuk kovačkog čekića.

Mac Coy sjaše, dovede konja do nadstrešnice, omota uzde oko stupa i pročisti grlo. Opazi da u pojilo ne dotječe svježa voda.

Zakorači prema nogostupu s bisagama na ramenu, odlučivši da se najprije osvježi, zatim će potražiti kupelj ili nešto slično kako bi sa sebe skinuo prljavštinu. Nakon toga će nešto dobro pojesti, iznajmiti sobu u hotelu i malo se odmoriti.

Otvorio je pokretna vrata i kad mu se pogled privikao na polumrak, opazi polukružnu prostoriju sa šankom, koja je imala oblik potkovice, red stolova, te pet-šest gostiju koji su prigušeno o nečem razglabali.

Kad je krenuo prema šanku, pred njega izroni neki momak na krivim nogama, crvena, podbuhla lica od pića.

— York, još jedno piće! — rekao je barmenu koji je sjedio iza šanka i dosađivao se. Pozvani ne obrati na njega pažnju, ali kad se Coy nakašljao, podigne pogled i ustane.

— Pivo ili viski, stranče?

— Viski! — izusti Mac i nasloni se laktovima o šank a zatim pogleda u dno sale. Opazi kako ga ljudi pažljivo odmjeravaju, nešto se došaptavaju, a kad se okrenuo da uzme čašu s pićem,

opazi je u rukama čovječuljka koji mu se smijući se obrati:

— Meni je ovo potrebnije nego tebi, momče. Zar ne, York?

— Mislim da ti je dosta, Nicholson! Bilo bi bolje da si na ranču. Ločeš već dva dana, i to se zacijelo neće dopasti gazdi — mrzovoljno promrmlja barmen i pogleda Maca.

Mac Coy nije želio svađu zato što mu je taj pijanac uzeo čašu, pa mirno, ne obazirući se na njega, upita:

— Može li se ovdje negdje čovjek okupati?

— Naravno, stranče! U hotelu „Locust“ imaju ono što tražiš. Frede, dovraga! Ostavi tu čašu!

— vikne na čovječuljka, kauboju koji je opet uzeo Macovo piće.

— Kad mi ti nedaš piće, da barem kušam kakvo piće točiš strancima. Meni, koji u tvom smrdljivom salunu ostavljam svu tjednu zaradu, točiš nešto sasvim drugo. Gadno.

— Zaveži, Frede! — odbrusi mu barmen, a zatim kao da se ispričava nasmiješi se Coyu: — Znate, malo je više popio i nemojte mu zamjeriti!

— Što? Ja pijan, York! — zapjuri se od bijesa krivonogi čovječuljak, pa odgurne Maca i pokuša zaći iza šanka.

Pretrpio je Mac uvredu što mu je taj Fred ispred nosa uzeo piće, ali kad ga je odgurnuo, Mac ga dohvati za ovratnik, okrene i podigne na šank. Zatim mu se unese u lice i prošišta:

— Ostani ovdje, mali! I budi miran.

Pomislivši da se napokon riješio napasnika, dohvati bocu i novu čašu, natoči viski i ispije.

Okrenuo se i pogledao prema vratima, što je bilo dovoljno da se Nicholson naglo zaleti prema njemu.

— Što to radiš, budalo! — začuo je Yorka, a zatim osjetio oštru bol u slabinama. Bio je za trenutak zbunjen i zatečen.

Fred Nicholson ga je gledao zakrvavljenim očima, mahao rukama i vikao:

— Zar ti mene? Ti mene ovako... sad ćeš znati tko sam ja!

Pojurio je opet prema njemu, zaglavinjao, spotakao se i pao. Kad se podigao, opet je jurnuo prema Macu, ali mu on podmetne nogu i mirno ispije još jednu čašu viskija.

— Ne zvrndaj, momče! Baš si dosadan — promrmlja Coy, kojeg je sve to počelo zabavljati.

Mac ga je nadmašivao po širini i visini, ali to nije bilo jasno pijanom kauboju, koji ga je i dalje pokušavao udariti.

U sali su se začuli gromoglasni smijeh i povici:

— Naprijed, Frede! Što čekaš! Udesi ga!

Fred Nicholson ispružio je ruke, zamumljao od bijesa i poniženja i počeo rukama mlatarati na sve strane.

Mac Coy ga je promatrao smiješeći se, kimao glavom i širio ruke.

— Ljudi, što je ovome...?

Pustio je da mu Fred zada nekoliko udaraca, ali kad je njegovo strpljenje bilo pri kraju, pogleda barmena, nasmiješi, zatim njegova šaka udari po Nicholsonovoj bradi, sasvim dovoljno da se napasnik ispruži koliko je dug i širok na podu.

Kao da se ništa nije dogodilo, Mac Coy plati piće, dotakne stetson vrhom prsta i izide.

Kad se okupao, osjećao se mnogo bolje. Obrijao se, prevukao traperice i košulju, sišao u predvorje i upitao portira gdje bi mogao nešto pojesti. Portir ga prijekorno pogleda.

— Sve to možete dobiti u hotelu. Blagovaonica je u dnu dvorane. Dobar tek!

Sudeći po sobi koju je iznajmio, a koja je bila prilično čista u usporedbi s onima koje je dosad vidio, očekivao je da će tako biti i u restoranu. Tek što je ušao, dočeka ga poznati miris pečenog odreska, prženih krumpira i kolača. Bio je sâm u blagovaonici, sjeo je za stol na kojem je blistao bijeli stolnjak, zatim je čuo udaranje ženskih potpetica, a nakon toga ugleđao najljepšu djevojku u svom životu.

Bila je visoka i jedra, plavih, gotovo ljubičastih očiju, lijepo oblikovana i profinjena lica, čulnih usana, s dražesnim jamicama na obrazima i prčastim nosom.

— Gospodin želi? — upita ga zvonkim glasom i pogleda ispod spuštenih trepavica.

Mac Coy se nasmiješi.

— Želim sve ono što tako ugodno miriše, mlada gospođice!

— A to bi bilo? — nasmiješi se ona.

— Ne jako pečen odrezak, brdo krumpira i gomilu kolača.

Vratila se s poslužavnikom na kojem je poredala sve ono što je tražio.

— Dobar tek, stranče! — prošaptala je. Zacijelo bi ga još nešto upitala, ali je pogledala prema vratima i namrštila se.

— Oh, zašto opet, Frede?

Oprostite...

Krenula je prema vratima na kojima se pojavio upravo onaj napasnik iz saluna. Nešto je s njim žučno raspravljala, no on je nježno odgurne i reče:

— Ma, bez brige, sestro. Neću napraviti neprilike. Moram razgovarati s onim momkom što sjedi za stolom.

— Ali, Frede, pijan si... nemoj, molim te!

Umjesto da je poslušao, on priđe Coyevu stolu, zastane, nasmiješi se, namigne djevojci i promrmlja:

— Dobar tek, momče!

Mac Coy odloži viljušku, opazi kako iza Freda stoji djevojka i crveni se. Umjesto da ga ponovo odalami, Mac zapita:

— Da nećeš možda i jelo samnom dijeliti?

Fred Nicholson odmahne rukom, uhvati se za bradu i promrmlja:

— Uh! Udaraš kao maljem. Kad sam se probudio, veli meni York: »Frede, izvrijedaš si čovjeka. Ako imaš imalo poštovanja, lijepo ćeš mu se ispričati. Sad sam došao da to uradim i evo ruke! Oprosti.

Vidio je na djevojčinu licu da joj se odlanulo, kimne glavom, nasmiješi se i prihvati ispruženu ruku.

— Zaboravljeno je sve što se dogodilo!

— U redu, stranče! Ja se zovem Fred Nicholson! Ovo je moja sestra Betty! Ponekad joj pravim neprilike.

Mac Coy reče svoje ime i obrati se djevojci:

— Gospođice Betty! Kad smo se već pomirili, upitajte svoga brata da li bi mu godio jedan ovakav odrezak?

— Betty! Evo pažljivog čovjeka, koji ima razumijevanja i zna što je glad i žed!

Kad su nakon pola sata poje-
li, već su razgovarali kao stari
prijatelji. A prijatelji u nepozna-
tom gradu, pogotovo za stranca
koji ga prvi put vidi, nisu naod-
met.

II

— Znači, tako stoje stvari s
rančom »Strijela«? — izusti
otegnuto, kroz rijetke zube,
Fred Nicholson i zamišljeno se
počeše po neurednoj kosi. Za-
tim do kraja sasluša Macovu
priču, kimne, ušuti i zagleda se
u jedno mjesto.

— Znači, poznaješ moj ranč?
Krivonogi kauboj kimne.

— Da, nažalost! Međutim, do-
sad sam bio u zabludi. Istina,
stari Pat je pijan govorio da će
doći nasljednik starog Elliota,
ali...

— Ti nešto tajiš od mene...

— Pa, kako da kažem... Ovaj,
ja... moj gazda Halley bacio je
oko na tvoj ranč i želi pošto-
poto da ga se dočepa. Ja sam,
ovaj...

— Hajde, ne okolišaj! — po-
nuka ga Mac uvjeren da on ne-
što zna o toj igri.

— Ja, budala, sudjelovao sam
u pohodu na »Strijelu« kad je
gazda naredio da otjeramo Pa-
ta!

— Nešto se dogodilo?!

— Jest, pretukli su starca.
Kad već ideš na ranč, povedi sa
sobom i liječnika. Trebat će sta-
rom...

Izrekavši ovo, Fred ustane i
pođe prema izlazu.

— Hej, stani! — vikne Mac. —
Objasni mi što se tamo doga-
đa.

Nicholson se vrati, teško uz-
dahne i sjedne za stol.

— Osjećam se kriv što sam u
tome sudjelovao. Ne zamjeri!
Još danas ću obavijestiti Hal-
leyja neka ne računa na mene.
Potražit ću drugi posao. Ja sam,
doduše, katkad pijan, ali mi nije
bilo ni na kraj pameti da muć-
nem glavom i upitam se zašto
je trebalo starca pretući da bi
brvnaru zaposjeo Pinto Rivera
s revolverašima. Sad mi je mno-
go toga jasnije — ogorčeno će
momak i pljune.

— A gdje su kauboji što su ra-
dili na ranču? — upita Mac.

— Gdje su, dovraga? Rasprši-
li su se kad je tvoj stari umro.
Pričalo se da ima sina, ali se on
neće nikad vratiti i da je Paul
Halley već kupio ranč.

Mac Coy stisne zube i pogle-
da kauboja kako se premješta s
noge na nogu.

— Kažeš, potražit ćeš drugi
posao?! — Aha.

— Pa, budući da upravo odla-
zim na »Strijelu«, kako bi bilo
da pođemo zajedno? Ako želiš,
možeš raditi na mom ranču.

— Misliš li to ozbiljno, prijate-
lju? — poskoči Fred.

— Najozbiljnije. Dakle, uzjaši
pa idemo!

Dok su jahali prema Poll Ci-
tyju, nakon čega će skrenuti do
obronka Loama a zatim slijediti
tok Pearl Rivera, Mac se pitao
što bi se dogodilo s rančem da
se vratio koju godinu kasnije.
Zacijelo bi postao dio Halleyje-
va posjeda, otpisan za Coyove
za sva vremena, otet zakuli-
snom igrom bogataša koji je
bacio oko na njega.

— Pričaj mi o bivšem gazdi,
Frede. Kad sam odjahao iz ovo-
ga kraja, tu je bila divljina i...

— Pošto je završio građanski rat, Paul Halley je došao ovamo preko noći. Kao da je pao s neba. Baš kao i neke druge obitelji, među kojima i moja. U bescijenje je kupio ranč i počeo uzgajati goveda. Nije zazirao ni od onih što su lutala. To što su imala tuđi žig, za njega nije bilo važno. Grabio je odreda i sad je vlasnik golemog ranča, koji je nazvao »As«. Za njega jaše dvadesetak kauboj a i petorica revolveraša koji mu čuvaju kožu. Predvodi ih Pinto Rivera, opak, grub i lukav tip, kojem ništa nije sveto.

Macu je odmah bilo jasno da je upao u osinje gnijezdo. Ako želi raščistiti stvari i sa »Strijele« otjerati uljeze, morat će to učiniti silom. Na pomisao da bi se mogla proliti krv, zadršće.

— Ako sam te dobro razumio, tvoj se bivši gazda neće nipošto odreći mog ranča?

— Ispravno prosuđuješ. Prvo, na njegovu ranču nema dovoljno vode. Kroz tvoj prolazi potok s planine, a gore je nepresušno vrelo. Dakle, sve su to razlozi da tako postupi, uz činjenicu što su tvoji pašnjaci zbog toga bujniji.

Mac Coy ne odgovori. U tom je trenutku prešao prijevoj Marlich i zaustavio konja. Ispod njih, najviše jednu milju ukoso, počinjao je njegov posjed. U sredini, na omanjem brežuljku, nalazila se brvnara, okružena cedrovima čije su je krošnje štatile od nevremena.

Upade mu u oči tanka perjanica dima što je izlazila iz brvnare. Pogleda Freda, zabaci stetson i upita:

— Što misliš, prijatelju, da pozdravimo goste?

Krivotoci kauboj se zbunjenno počеше po glavi.

— Ne bih ti savjetovao da to učiniš, barem dok je u kolibi Rivera. Opak je to čovjek! Kad on odjaše s kompanjonima, put će nam biti otvoren. Kad se vrate, možemo im prirediti vruć doček.

Dok su tako jahali zabavljeni mislima, Mac Coy se pitao, gledajući Freda, kako se s njime mogla tako našaliti priroda. Sestra mu je bila najljepša djevojka koju je vidio, a on ružan, krivotoc, rijetkih zubi, široka pje-gava lica.

Tada su ugledali Patovu kolibu. Stisla se ispod litice što ju je štitila od sjeverca i kiša. Na krovu, na koji je bila nabacana zemlja, niknuo je korov. Stari, nakrivljeni dimnjak, samo što se nije srušio.

— Hej! Eno starog! — poviče Nicholson, zadovoljan što je starac prebolio rane.

— Žilav je on, žilav — osmijehne se zadovoljno Mac i brže potjera konja.

Kad bi ga gledao sa strane, činilo se da Pat Heywood drijema na suncu gluh i nijem. Takav je bio dojam, ali Pat nipošto nije drijemao. Njegovo smežurano lice, koje su naborali kiša, sunce i vjetar, bilo je oprezno i napeto. Odavno je čuo kotrljanje kamenja s obronka, pa stavi pušku kraj sebe i pogleda ispod čupavih, sraslih obrva. Doduše, vid ga nije najbolje služio, ali je ocijenio da ima posjet. Sjetivši se onog što je doživio u Coyevoj brvnari, prigušeno opsuje i procijedi:

— E, nećete me više zaskočiti, gadovi! Skratit će stari Pat nekoga za glavu.

Budući da je najprije prepoznao Freda Nicholsona kao jednog od Halleyjevih ljudi, podigne pušku i opali prema njemu bez upozorenja, pa je bila sreća za Freda što nije dobro gađao jer mu je metak prozujao kraj glave.

— Hej, taj se ne šali! — kiselo će Nicholson i pogleda Coya. On je već jurio prema starcu vičući:

— Ne pucaj, Pat! Ja sam, Mac Coy!

— Možda i jesi, ali si u društvu šugavog psa — mrmljao je starac i pokušao se podići s kućnog praga. Kad mu je Coy prišao na nekoliko koraka, još je nepovjerljivo promatrao njegova pratioca, pa zavrteo glavom, pljunuo i zarežao:

— Neka me grom ubije ako nisi lud! Što vučeš sa sobom toga Halleyjeva psa?

— On jaše sa mnom, Pat! — objasni mu Mac i snažno počne tresti ruku. Zaista se obradovao susretu. Omekšan takvim nastupom, Pat podigne obrve, odmjeri ga od glave do pete, a zatim reče:

— Prokletstvo! Zar je to sin Elliota Coya, mog najdražeg prijatelja? Onaj posranac što je otišao s najboljeg ranča pod kapom nebeskom zbog jedne obične droljice?

— Ja sam, stari! — raznježeno je mrmljao Mac i vadio iz bisinga bocu viskija. Pošto su obojica dobro potegli, Mac je pruži Fredu i reče:

— Tvoje me pismo zateklo u Clarisonu! Čim sam ga dobio, odmah sam osedlao konja. Čini se da sam malo zakasnio, a?

— Malo? To je tebi malo. Pet godina si zakasnio. Toliko da ti

je otac umro nadajući se do zadnjeg trenutka da ćete se pomiriti.

Mac Coy sagne glavu. Gledao je u zemlju i kao kroz maglu vidio oca. Prekine ga Pat i pokazavši Nicholsona, upita:

— Gdje si ga našao?

— Ah, njega!? Sprijateljili smo se i...

— On je sudjelovao u napadu na tvoju brvnaru! Ja mu ne bih vjerovao. On je Halleyjev prirepak, špijun, i druži se s tim prokletim Riverom, podmuklim ubojicom koji me gotovo poslao na onaj svijet. Znaš li ti, momče, što se dogodilo prije petnaestak dana!

— Znam, ispričao mi je Nicholson! — kimne Mac i sa zadovoljstvom ustanovi da je stari vuk zalizao rane.

Pat se okrene i pođe prema vratima.

— No, što čekate? Uđite!

Ušli su u polumračnu prostoriju koja je zaudarala na kože i neopranu odjeću. Na peći je kipio lončić s vodom...

— Poslije tvojeg viskija, ponudit ću vas kavom!

Dok se vrtio oko prljavog štednjaka, govorio je preko ramena:

— Nemoj mi reći da vjeruješ tom Nicholsonu?

— Zašto mu ne bih vjerovao? Od njega sam doznao kako sad stvari stoje oko »Strijele«.

Kad je starac želio nastaviti razgovor na tu temu, umiješao se Fred nekako nervozno.

— Slušam te i slušam pa se pitam dokle ćeš me optuživati. Prvo, ako još nisi ishlapio, možeš se sjetiti da te nisam tukao. Drugo, tko sam ja da se usprotivim Paulu Halleyju?

— Naravno — zabrunda Pat.
— Najbolje je poslije svega oprati ruke.

— Ja mogu samo reći da mi je doista žao — nastavljao je Nicholson. — Kad sam čuo da je ranč »Strijela« vlasništvo gospodina Coya, shvatio sam istinu. Nažalost, preksano. Drago mi je što si ipak ozdravio.

Udobrovoljen ovim riječima, ali još sumnjičav, Pat se obrecne na njih:

— Što stojite i buljite? Sjednite!

Dok su pili kavu, Pat ih je obavijestio o najnovijim događajima.

— Jučer me je osobno posjetio Halley — ispričao je i ponudio mi 500 dolara ako potvrdim da pokojni Elliot nema nasljednika. Kad sam odbio i rekao da se vara i da ti postojiš, on se samo resko nasmijao i spomenuo da ako je to istina što kažeš, možemo obojica napisati oporuku.

— I tako, Rivera i njegovi ljudi se provode u mojoj kući? — zamišljeno će Mac.

— Opijaju se i raskalašeno se ponašaju — prasne stari i pljuke.

Fred Nicholson se nije miješao u njihov razgovor. Kad je ocijenio da se može uključiti, značajno je pogledao Maca i promrsio:

— Ja sam mu predložio plan. Ako posluša...

— Da li je to istina, Mac?

— Aha — izusti on neodređeno i napuni čaše viskijem.

III

Nitko ne može pouzdano reći na koji se način Paul Halley obogatio. Bila je to priča o sret-

nom princu, koji je jednog dana, lutajući divljinom, gladan i žedan, naišao na svjež izvor i izdašnu hranu. U ovom slučaju, umjesto toga, posrijedi je bilo zlato, koje je krenulo u Fort Worth ali onamo nije nikad stiglo.

Što se dogodilo na putu dugom stotinjak milja, dok je bjesnio građanski rat, znali su samo Halley i narednik Walter Hall, koji je sad zacijelo trunuo u podnožju Altamonta.

Bilo kako bilo, jednog dana se bivši južnjački kapetan pojavio u okolini Poll Cityja. Nakon kraćeg tamaranja i traženja kupio je oronuli ranč, sadašnji »As«, čiji su vlasnici nestali za vrijeme rata.

Takvih je rančeva i farmi bilo mnogo poslije rata. Prodavali su se jeftino. Oni koji nisu imali nasljednika, kao ranč »Suzy«, pripali su državi Teksas, koja ih je darivala zaslužnim oficirima ili prodavala u bescijenje.

»Suzy« je plaćena zlatom, pa se Halley domogao velikog posjeda za jeftine novce i počeo ga širiti. Ubrzo je kupio obližnje farme i male rančeve, progutao ih, bilo zakonito ili nezakonito, ucjenama, prijetnjama, pa čak i ubojstvima.

Kad je već postao više nego obijestan i nije znao što će sa stokom, plivajući u novcu, baci je oko na »Strijelu«. Ona mu se usijecala u golem posjed, u nepregledne pašnjake na kojima je paslo više od 5000 goveda. Kad je o ranču doznao što ga je zanimalo, počeo je zadovoljno trljati ruke.

Ranč »Strijela« nudio mu se nakon smrti Elliota Coya kao na dlanu. Počeo je prisvajanjem

stoke koja je nosila snjegov žig: poput munje isprekidanu strijelju. Zatim je naredio kaubojima da zaposjednu bujne pašnjake. Činjenica da je sredinom Coyeva ranča prolazio potok, u kojem je bilo obilje vode jer se napajao s izvora u planini, samo je još više potakla njegovu grabežljivost. Poduzimao je sve i bio pripravan na sve da postane vlasnik »Strijele«!

Suprotstavio mu se stari Pat Heywood i zapucao na uljeze koji su željeli zauzeti to zemljište. Kad je starcu ponestalo municije, Rivera i njegovi revolveraši nahrupili su u kolibu, isprebijali starca i otjerali ga.

Tako su stajale stvari prije nego što se Mac Coy vratio u rodni kraj.

U međuvremenu, budući da se Pat zaklinjao svime na svijetu da će sve to jednog dana platiti i govorio kako postoji zakoniti nasljednik »Strijele«, Halley je poslao svog čovjeka u Poll City da to provjeri u knjigama i da ga obavještava ukoliko se eventualno u gradu pojavi čovjek po imenu Mac Coy.

No umjesto toga ga je advokat John Carson obavijestio da su knjige u redu i da je doista pokojni Elliot za nasljednika imenovao sina. Predložio mu je da stvar sredi sa dva svjedoka koji bi, navodno, potvrdili da je Mac Coy poginuo. Halley je prijedlog prihvatio, platio što i komu je trebao i poduzeo sve što je bilo potrebno da se »Strijele« dočepa jeftino, kao i »Asa«.

Oprezan i lukav, naredio je Riveri da ostane na ranču i motri ukoliko bi se pojavio nasljednik. Trebalo je da ga proguta noć pa da Halley može mirno

spavati. Revolveraš je to jedva dočekao i stvorio je na Coyevu ranču bazu s koje je odlazio u ne baš poštene akcije.

Paul Halley je za mnoge neupućene građane Poll Cityja i Lake Walka bio džentlmen, uvažena ličnost koja se brine o napretku grada, gdje je po želji vedrio i oblačio i malo-pomalo hvatao sve konce vlasti.

Podmitio je šerifa, gradskog suca i gradonačelnika, lukavim je potezima istisnuo male trgovce i zanatlije, pretvarajući Lake Walk u grad kakav je želio, gdje je on bio gospodar.

Nicale su kockarnice, bordeli i saluni. Tamo gdje nije ulagao vlastiti kapital, cijedio je vlasnike, koji su mu morali plaćati neku vrstu poreza.

Ukratko, Paul Halley bio je gospodin kojem su se svi klanjali, kojeg su potajice proklinjali i mrzili, ali nitko nije imao hrabrosti da mu se suprotstavi. Možda jedino liječnik Smithson, ali samo kad je bio pijan. Trijezan je bio samo jednom mjesečno. Kad se napio, na sva usta je govorio kako je sve to stečeno nepošteno, ali nitko se nije obazirao na tlapnje alkoholičara, jer su to i sami znali.

Međutim, svi su se čudili zbog čega je Halley toliko pohlepan.

Prije dvije godine, pošto se oženio Joanom Varden, nježnom i prozračnom damom s Istoka, činilo se donekle i opravdano što želi sva ta imanja. Kad je ona umrla pri porodu, postao je sasvim drugi čovjek. Dotad se s njim još moglo, a onda kao da je u njega ušao sotona.

Mnogi koji ga nisu poznavali zacijelo bi se prevarili kad bi ga

spazili na ulici. Nije se isticao ničim posebnim, osim grubošću, ali je u tome krhkom tijelu, usukanom poput motke, bilo neke pritajene snage. Lice mu je bilo usko i blijedo, slično maski. Jedino su ispod obrva titrale male i podmukle oči neodređene boje.

Kad već nije gorostas, da je barem imao jači glas. Ali ne. Cijukao je poput miša.

*

Mac Coy bi zacijelo doživio neprilike još u Poll Cityju da je onamo svratio. Imao je to u planu, ali je stjecajem okolnosti sreo Freda Nicholsona. Ipak, nije mogao prežaliti što je od toga odustao. Namjeravao je posjetiti taj grad, a zatim salun »Marchiness« i pitati za sudbinu Roxanne Reid. To ga je sve te godine podsjećalo na prvu ljubav. Mac je tih godina upoznao priličan broj žena. No nijedna nije bila kao ona.

Bila je sretna okolnost što je odmah posjetio Pata.

Razgovarali su kako da se suprotstave Halleyju, saslušali Fredov prijedlog da upadnu u kuću na račun kad iz nje odu Riverini revolveraši, a zatim da ih dočekuju olovom. Bila je to dobra ideja, ali...

— Mislim da taj plan ima nekoliko nedostataka — promrm-ljao je zamišljeno starac. — Prvo, ako ih i dočekamo olovom, kako predlaže »krivonogi«, to je samo privremeno. Halley će na nas poslati cijeli odred i naša koža neće vrijediti ni centa. Drugo...

Mac ga prekine pitanjem:

— Nemoj mi objašnjavati, stari! Shvatio sam! Imaš li ti kakav bolji prijedlog?

Pat Haywood ne odgovori odmah. Ispljune duhan koji je upravo sažvakao, obriše usta i zakima glavom.

— Tvoj novopečeni prijatelj Fred u tome bi nam mogao pomoći...

— Kako to misliš?

— Evo mog prijedloga! — reče Pat na kraju i lukavo, sklopljenih očiju, s čudnim smiješkom na krezubim ustima, i počne im objašnjavati.

IV

Da nešto nije u redu na »Strijeli«, Paul Halley je shvatio nekoliko dana poslije. Dio stoke što je pasla na tom ranču, a koja je dotad nosila njegov žig, odjednom je nestala. I to samo ona na kojoj je, odmah ispod žiga u obliku strijele, stajao znak »AS«.

— Pretražili smo svaki prokleti grm, gazda, ali stoka je nestala bez traga! — rekao mu je ljudeškara John Gillgood, predvodnik kauboja.

U prvo vrijeme Halley na to nije obraćao pažnju. No kako je iz dana u dan nestajalo sve više goveda, morao se nad tim ozbiljno zamisliti.

— Što ti misliš o tome, Johnne?

— pitao je nervozno obrativši se nadgledniku.

— Što mislim, gazda? — ponovi pitanje gorostas i slegne ramenima. — Mislim da to nisu čista posla. Sumnjam, ako mi dopustite da primijetim...

Iako po snazi jači od Halleyja, Gillgood ga se na neki način pribojavao. Zato je zastao ne želeći svoju sumnju iznijeti do kraja.

— Nešto imaš na umu?

— Imam, ali ... Mislim da tu stoku krađu Rivera i njegovi revolveraši. Ljudi pričaju da na »Strijeli« samo loču i zabavljaju se s droljama. A otkuda im novac?

Paul Halley se zamisli. Doduše, davao je Riveri i njegovim ljudima pristojnu plaću, znatno veću nego što je zarade kauboji. To je bilo i razumljivo. Ti su revolveraši bili u stanovitom smislu njegova privatna vojska. Možda John ima pravo.

— Razmislit ću o tome! — procijedi mrzovoljno. — Pripazi i ako nešto opaziš, odmah mi javi.

U tom trenutku nije mu bilo ni na kraj pameti da se vratio Elliotov sin.

*

Sjedili su oko vatre u kanjonu Pinto Creeka i večerali grah i slaninu. Bila je vedra noć, nebo se osulo milijardama zvijezda.

Stoka, umorna od puta, odmarala se ispod litica, preživjela i katkad se oglasila mukanjem. Zatim bi opet zavládala tišina, koju bi prekinuo klik taj ptice rugalice ili glas samotnoga kojota.

— Ako nas posluži sreća — reče preko zalogaja Pat Haywood — onda bismo sutra morali biti s druge strane planine.

Mac je udarao žlicom po tanjuru, završio večeru i progovorio:

— Siguran si da će stoku kupiti tvoj znanac?

— Siguran sam, mladiću! Pogotovo što Brian Tyler nije poštenjačina od glave do pete. Zna on malo skrenuti ustranu, ali je, sve u svemu, pravi čovjek.

— Neće se obazirati na žigove?

— Neće ukoliko mu sve objasnimo — odgovori starac.

Brian Tyler imao je manji ranč na granici prema Novom Meksiku. Bila je to zapravo samo usputna stanica preko koje je prolazila stoka jer se preko Rio Grande plaćalo dvostruko više.

Raspolagali su stadom od oko 300 grla, što je bio samo dio stoke koja je nekad lutala »Strijelom«. Ono što nije uginulo ili pokradeno još je bilo izmiješano s Halleyevim stadom.

— Znaš — reče Mac — baš si mudar. Neka mi onda netko kaže da mudrost ne dolazi s godinama! Tvoja ideja da se Fred vrati na »As« i da ukradem vlastitu stoku zbilja je sjajna.

— Dobro si to shvatio, mali! — nasmijulji se Pat. — Kad već ratuješ, onda moraš imati na umu dvije stvari: vojsku kojom se dobiva bitka i novac za nabavu oružja i streljiva. Ti, nažalost, nemaš ni jedno ni drugo. Zato ćeš, kad prodamo stoku, imati novac. A novac čini čuda.

*

Fred Nicholson vratio se na »As«, u vrlo nezgodno vrijeme. Gazda je bio ljutit što šerif nije organizirao potjeru za kradljivcima stoke, pa je psovao na sav glas.

Kad ga je ugledao, prezirno pljune i okrene mu leđa.

— Gazda! — promrmlja pokorno i udvorno Fred. — Ja, ja sam se vratio i...

— Vidim! Nisam ćorav! Gdje si bio? Lokao, trčao za ženama...?

— I jedno i drugo — prizna krivonogi kauboj i pogne glavu.

Paul Halley se iznenadi. Nije očekivao priznanje i takvu pokornost, pogotovo što je inače taj patuljak bio prilično prgav.

Da ga otjera? Imao je četu dobrih, prokušanih kauboja. To je bilo dovoljno za ranč. No baš kad je želio da mu kaže neka se gubi bez traga, ugrize se za jezik. Da li bi bilo pametno da otjera čovjeka koji je, možda, bolje od Rivere, a sigurno i brže potezao kolt! Ne! Zabrinjavalo ga je samo što je bio poštenjačina.

— Pridruži se Gillgoodu — piškutavo će gazda. — Naći ćeš ga na južnom prolazu. Baš prema potjeru... Čini mi se da si vješt u čitanju tragova.

— Jesam, gazda! — nasmiješi se Fred.

— E, onda ćeš nam trebati! Hajde, što čekaš?!

Sretan što se sve dobro završilo, što je uspio Patov plan da se vrati na »As« i odatle za njih špijunira, Nicholson potjera rida.

Dok je jahao prema južnom prolazu, pitao se zašto se Betty propitkuje za Maca Coya? Dovraga! Ona je bila njegova sestra zbog koje se ponosio. Za nju bi u vatru i vodu. Nije moguće da bi, da bi se...? Isključeno! Ona nije marila za ljude kao što je Coy. Ona je zavredila nešto više, ali joj on to nije mogao pružiti.

Pa ipak, žensko srce je vječna tajna. Kako ga je samo sa strahom pogledala kad joj je ispričao što smjeraju. Probljedila je kao krpa i prošaptala:

— Pazi na sebe, Frede. I na njega... — Pri tome se zarumenila.

Čudno. Poznaje Coya tek nekoliko dana i on izgleda sasvim pristojno. Zato je, dovraga, i prihvatio ideju da sjedi na dvije stolice.

V

Put do Eagle Passa, pošto su se počeli spuštati niz padinu Fuente, bio je zamorniji nego što su očekivali. Osjetivši odjednom vodu i dobru ispašu, kad su se približili ranču Briana Tylera, stoka je jurila kao pomahnitala u tom smjeru i trebalo im je dosta vremena da je smire.

Smirila se tek kod Canto Rivera, gdje ih dočekaše neprijateljski raspoloženi kauboji s Tylerova ranča. Kad su im objasnili da traže gazdu, pa kad je Pat ugledao prijatelja kako bjesomučno goni konja, olakšano uzdahne i zadovoljno pogleda Maca.

— Mali, stigli smo! Dolazi uvaženi Brian!

Stari prijatelji tapšali su jedan drugog po ramenu, smijali se kao ludi, a Mac je dotle mislio na sasvim druge stvari. Dođuše, plan koji je smislio Pat uspješno su proveli, ali... Zar nije bilo uputnije, a možda bi prošlo bezbolnije, da je otišao u Poll City i posjetio suca? Lijepo bi mu objasnio da je Elliotov sin, da se oporuka o nasljedstvu nalazi kod njega, i sve bi brzo bilo gotovo.

Da li je Pat imao pravo kad je odbio taj prijedlog?

— Zaboga, Mac! — uskliknuo je tada razdraženo i ljutito pljunuo. — Zar nisi već nešto naučio: s rogatima se ne možeš bo-

sti? Ako je Halley na tvoj ranč bacio oko i želi ga prisvojiti, prevrnut će nebo i zemlju da ga se dočepa. Zato ti, ako imaš imalo mozga, predlažem da to zaboraviš!

Zaokupljen drugim stvarima na to više nije ni mislio. Ipak, možda je postojao način.

— Hej, mladiću! Pridi! — čuo je kako ga zove Tyler.

Tek ga je sad dobro promotrio. Bio je nešto mlađi od Pata. Imao je široko, dobroćudno lice, što bi svakog zavaralo jer je zračilo prostodušnošću. Međutim, sive oči, duboko usađene u očne duplje, bile su hladne kao led.

Rukovali su se, Tyler ga odmjeri od glave do pete i kimne Patu. Zatim će promuklim glasom:

— Idemo u kuću! Nešto ćete pojesti i popiti, a zatim ćemo razgovarati o poslu, gospodine Coy! Pat mi je sve objasnio.

*

— Budući da nemam gotovine, a Pat mi je ispričao zašto vam je potreban novac, imam jedan prijedlog! — rekao je Brian Tyler dok su sjedili za stolom i ispijali viski.

Mac pogleda Pata, ovaj njega i gotovo istovremeno kimnuše.

— Da čujemo!

— Ovako — nakon kraće stanke reče Tyler. — Kao što rekoh, nemam gotovine. Zato predlažem sporazum. Prvo, vama je potreban novac da biste angažirali ljude koji će biti na vašoj strani, zar ne?

— Jest! — potvrdi Mac.

— Ja imam ljude... Nemoj me, momče, prekidati. Iznijet ću prijedlog, a vi prosudite da li

vam odgovara. Dakle, dat ću vam momke, streljivo, hranu i sve drugo što je potrebno za rat s vlasnikom ranča »As«.

Prijedlog je bio prihvatljiv. Izgledao je dobar i Pat pogleda Maca da vidi što on o njemu misli. Kad je on kimnuo, stari udari Briana pod rebra i hukne:

— Prima se, prijatelju!

Brian Tyler se zadovoljno nasmiješi i pogleda Maca.

— Naravno, stoka ostaje na mojem ranču! Ako sve krene kako treba, onda nema razloga da je prodam jer će ti trebati da počneš ispočetka.

— I sve to, gospodine Tyler činite, za nekog stranca? — upita sumnjičavo Mac, koji nikako nije mogao shvatiti da bi mu netko samo tako pomogao.

— Ne zbog tebe, sinko! — zavrta glavom rančer. — Činim to zbog Pata, kojem nešto dugujem.

Pošto su se dobro odmorili, sljedećeg dana Brian pozove svoje goste u blagavaonicu i upozna ih s kaubojima. Bili su to sve jaki, kršni momci, spremni na sve. Njima, barem se tako Macu činilo, nije bilo jedino zanimanje gonjenje stoke, žigosanje i ostalo što se pod tim podrazumijeva. Da se nije prevario, potvrdio je i Brian.

— Ljudi koje će ti dati da povratiš ranč prošli su sito i rešet. Vodit će ih Ron Garros, onaj bradonja na čelu stola. Ja sam mu objasnio o čemu je riječ. On je izabrao deset ljudi koji će sa tobom jahati.

Mnogi su bili stariji od njega. Kako će im on izdavati naredenja? Kao da je pogodio o čemu misli, Tyler doda:

– Naravno, Garros će te slušati! Međutim, on ima nešto u glavi, koja mu ne služi samo kao ukras, pa ćeš se morati s njim savjetovati.

Dogovorili su se, pa da bi do prijevoja Alamonta stigli prije mraka, Mac Coy, Pat Haywood, Ron Garros i njegovi ljudi odjahali su s Brianova ranča.

VI

Stajali su iza grebena udaljeni od brvnare jedva stotinjak metara. Zaklanjalo ih je šipražje, trnovit pojas šikare i drača, i promatrali su što se događa na ranču.

Bilo je svježe jutro bez oblaka na nebu. U travi se rosa presijavala poput rubina a zlatno tkanje sunca isplelo se u granama. Jedva zamjetan plašt magle vukao se udolicom, ali im nije zaklanjao vidik.

Stigli su do »Strijeke« te noći. Kod Kojotova prolaza ostavili su konje, zadovoljni što su ostali nezapaženi.

Kad se sunce popelo iznad Alamonta, Mac pride Garrosu i prošapće:

– Čini mi se da su noćas dobro bančili kad tako dugo spavaju.

Brianov nadglednik kimne neodređeno.

Pride i Pat, pogleda prema brvnari i zabrunđa:

– Bilo bi dobro da se razdvoje, da ih lakše ukebamo.

Nadglednik ne odgovori. Pat nešto upita Maca, ali on ne odgovori jer je tog trenutka s osjećajem tuge mislio na pokojnog oca.

– Hej, izlaze – prigušeno se javi Ron.

I doista! Iz brvnare je tog tre-

nutka izišao neki čovjek razdrljene košulje, zjevnuo, češkao se po rutavim prsima i neurednoj kosi, pa otišao iza grma.

Ljudi koji su stajali iza grebena, s puškama u rukama, nestrpljivo su čekali razvoj događaja.

Drugu skupinu nadglednik je po Macovu nagovoru ostavio na putu što vodi do ranča »As«. Ako netko pokuša pobjeći da javi gazdi što se događa na »Strijeke«, dočekat će ga vruće olovo.

Na vratima se pojavio još jedan revolveraš. Nešto je razgovarao s onim prvim, a zatim začuju raskalašen smijeh.

Uskoro ugledaše i trećeg, koji im je nešto ljutito predbacivao. Zaključiše to po mlataranju rukama. Ona se dvojica zatim vratiše u brvnaru i uskoro iziđu s bocama za viski, pridu konjima i osedlaju ih.

– Mac! – šapne Pat nakon kraćeg savjetovanja s Garrosom.

– Idem s Brianovim čovjekom da ih presretnem!

– Ne bih volio da se proljeva krv, stari! – pripomene Mac.

– Dobro, momče! Odvest ću ih do svoje kolibe i tamo ih ostaviti, a zatim se vratiti.

– Vrijedi.

Stari ode k Brianovu čovjeku i nešto mu reče, a zatim se uputi prema mjestu gdje su ostavili konje.

Dopustiše Riverinim ljudima da neometano prođu kraj zasjede. U prolazu začuše njihove vesele glasove.

Dok su nestrpljivo očekivali da se na vratima pojavi Rivera, već se vratio i Pat. Lice mu je bilo znojno ali zadovoljno. Mac zaključa da su stvari protekle kako su planirali.

– Onda, kako je bilo? – upita Mac.

– Nisu se ni snašli a već su bili svezani! – nasmijulji se starac. – Doduše, bilo je malo neprilika...

– Ne pričaj štogod, stari! – obrecne se na njega ljutito Brianov čovjek koji ga je pratio.

– Da nije mene, vraga bismo ih zaskočili. Stari Pat je uletio prije vremena u okršaj. Morao sam dobro odalamenti dugonju da ga izbacim sa sedla. Onaj debeljko je već imao revolver u rukama kad mu je stari naredio da sjaše. Ali, vraga! Njegovo iznenađenje nije dugo trajalo. Podigao je oružje i zacijelo bi sad stari ležao na zemlji da se nisam umiješao...

– Što se zapravo dogodilo?

– zapita Mac.

– Čulo se samo »škljoc« jer je starome revolver zatajio, a ja sam se bacio i srušio tog prokletnika s konja. Od pada se ošamutio i nije mi bilo teško da ga svladam i svežem.

– Hej, pazi! – prekine njihov razgovor Pat Haywood. – Eno ih! Izlaze!

Tog trenutka na vratima se pojavila trojka koju su očekivali. Prišli su pojilu i počeli se umivati.

– Ono je Pinto Rivera! – reče Pat Macu, pokazavši prstom dugonju što se baš spremio da iz bunara izvuče kantu s vodom.

Bio je to visok, jak čovjek, splet žila i mišića, prava suprotnost revolverašima koje je dotad upoznao.

– Idemo, ljudi! – naredi Mac. Poznavao je svaku stopu u ovom kraju i oprezno ih povede prema usjeku, zapravo vodode-

rini, koja je svojim blagim lukom, poput polumjeseca, omogućavala da se još više približe brvnari.

Šuljali su se oprezno, svjesni da će i najmanji štropot odati njihovu prisutnost i omogućiti banditima da se sklone u brvnaru. Tada bi ih bilo mnogo teže otjerati.

– Ron! – šapne Mac Tylerovom predvodniku. – Ja ću im sa starim zaći iza leđa. Ne vidim mogućnost da nam uzvrate paljbom jer im je oružje zacijelo u brvnari, a ne bih želio da netko puca u njih.

– Dobro, šefe! – iskesi se predvodnik i zauzme mjesto u zasjedi prenijevši naredenje ljudima.

Mac i Pat krenuše na drugu stranu. Zaklanjalo ih je šipražje. Sigurno bi došli na povoljan položaj nezapaženi da njihovu prisutnost nisu osjetili konji. Zarzaše i podigoše glave, naučeni da gazdama jave prisutnost nepoželjnih osoba.

Mac prigušeno opsuje, a zatim, shvativši da više ne smije izgubiti ni sekunde, poviče:

– Predajte se! Opkoljeni ste!

– Ruke gore! – javi se s druge strane Garros. – Držimo vas na nišanu!

Revolveraši, zatečeni ovim povicima, stajali su kao ukopani.

Prvi je reagirao Rivera. Iskoristio je trenutak kad se nitko nije nadao i dokazao da su njegovi refleksi mnogo brži i subtilniji nego u drugih. U dva-tri panteraska koraka pojurio je prema vratima i ona se s treskom zatvoriše iza njega. Druga dva revolveraša pokušашe isto, ali oko njihovih nogu zaprašta-

še meci i shvatili su da nema povratka.

— Učinite li još korak, gotovi ste! — zaurla Mac.

— Predajemo se! — povikaše prestrašeni, okrećući se izbezumljeno oko sebe i shativši da nemaju drugog izlaza.

I tada, kad su se već spremali da ih zaskoče, iz brvnare se oglasila Riverina puška.

— Prokletstvo! — zabrunda Pat i sagne glavu. — Ovaj se ne šali.

Meci preletješe iznad njihovih glava jer revolveraš još nije ustanovio njihov položaj. Ohrabreni pucnjavom, banditi zaurlaše i poletješe prema brvnari.

Dočekali su ih meci s obje strane i ubrzo su svi ostali ležati.

Shativši da je ostao sâm, Pinto Rivera se ogласи:

— Pustite me da prođem!

Da bi potvrdio kako ima razloga da to traži, otvori vrata i izgura van dvije prestrašene, raščupane žene, koje su se vjerojatno tog trenutka probudile. Vriskale su, otimale se, ali ih je on čvrsto držao i gurao.

— Onda, ima li prolaza?! — urlao je svjestan da ih je stavio pred gotov čin.

— Gad, taj gad! — cičao je Pat. — On me je najviše tukao. Eh, da mu mogu vratiti!

Mac je shvatio da ih je Rivera nadmudrio. Opsuje, ljutito pljuke i poviče:

— Imaš prolaz, gade! Pusti žene!

— Neće to ići samo tako — roktao je bandit. — Najprije mi osedlajte konja, a onda ćemo vidjeti.

Pat je psuvao, Garros je ljutito mrmljao zureći iz zaklona prema mjestu gdje se nalazio Mac.

— Prethodno moraš baciti oružje! — odgovori Mac.

— Ha, ha, ha!

Možda bi to uvjeravanje potrajalo duže da Pat iznenada nije povukao Maca za rukav i šapnuo:

— Kako bi bilo da se privučеш do drvarnice? Čini mi se da je tamo hodnik povezan s kućom!

— Jest, Pat — nasmiješi se Mac. — Kako sam to mogao zaboraviti?

Naredivši Patu da o tome obavijesti Rona pa da on u međuvremenu što duže razgovara s Riverom, kako bi mu odvratio pažnju, počne se Mac oprezno šunjati prema cilju.

Stigavši do drvarnice, brzo šmugne kroz vrata, podigne poklopac na kojem je stajala bačva kupusa, ispruži noge i pronađe pod njima stare ljestve. Utone u polumrak...

Vukao se polako uskim prolazom i napokon pod rukama osjetio drveni poklopac i pokušao ga podići. Nije uspio odmah, ali ipak, podigao ga je polako i gledao prema vratima.

Rivera je držao prestrašene žene okrenut leđima, čekajući da mu otvore prolaz.

— Diži ruke, gade! — povikao je Mac i napeo oroz.

Pinto Rivera je ispustio žene zatečen Macovim naredjenjem, pa glupo, kao da sâm sebi ne vjeruje, pogleda prema njemu, a onda ispusti pištolj i podigne ruke.

*

Kad su se Tylerovi momci, predvođeni Garrosom, skupili pošto su savladali bandite, Pat je ratovao s plavušom koju su zatekli u brvnari. Sigurno joj je

nešto prigovorio jer se ona na njega ljutito obrecnula:

— Što ti meni, stari konju, držiš prodike!? Nisi ti pop. Moja je stvar s kime ću leći u postelju!

Mac priđe bliže da prekine raspravu, ali iznenađen zastane. Djevojka mu se učinila poznatom. Taj glas, hrapav i promukao od pića i duhanskog dima, raskalašen smijeh i sve ostalo, vratili ga pet godina unazad.

Bila je to Roxanna Reid! Blijedi ostatak djevojke koju je poznavao i u koju je bio do ušiju zaljubljen.

Kakva slučajnost! Igra sudbine, što li? Evo, ponovo ju je nakon toliko vremena sreo, ali je ona sad bila uvenuti cvjetak.

Nije ga prepoznala. Želio je da tako i ostane. S tugom pomisli kako se njen san da dođe na ranč »Strijela« ipak ostvario!

*

Poslao je momke u grad i rekao Patu:

— Ja ću još malo ostati! Doći ću brzo za vama!

— Sahranio sam ti oca kraj majke! — promrmljao je starac.

Najprije je Mac ušao u brvnaru. Sve je ondje bilo ispreturano i jadno, zaudaralo je na znoj i viski.

Izide pognute glave, tužan i nesretan, pa se tromim korakom uputi prema obližnjoj uzvisini, gdje između tri cedra opazi dva groba.

Zastane i skine šešir. Stajao je pred posljednjim prebivalištem roditelja pun gorčine i sjete.

— Vratio sam se, stari! Oprosti! — rekao je tiho.

XII

Nekoliko dokonih građana Lake Walka, prekinuti u drijemežu ispred dućana i zanatskih radnji, znatiželjno je podiglo stetosone što su ih štitili od sunčane jare. Njihovu pažnju zaukupi skupina nepoznatih jahača što su ušli u grad a zatim u kasu, vodeći iza sebe Pinta Riveru i njegove revolveraše, produžili prema gradskom trgu gdje se nalazila šerifova kancelarija.

Riverine ljude poznavali su po bančenju, pucnjavi i drugim ispadima, ali da ih vide svezane i namrštene to još nisu doživjeli. Njihova je znatiželja bila to veća što nisu poznavali Maca, Rona Garrosa i njegove ljude, koji su bandu sprovodili u zatvor.

Kao po dogovoru, lijeno vukući noge, krenuše za njima nogostupom nagađajući hoće li ih šerif zatvoriti i postavljajući pitanje što su uradili da ih sprovode ovako vezane.

— Svaka čast onome tko je tu bandu naučio pameti! — rekao je Jackson, vlasnik sedlarske radnje. Čovjek kraj njega, neki debeljko, nasmijulji se i doda:

— Kladim se, Same, da će ubrzo biti pušteni!

— Siguran si? — upita sedlar.

— Aha! Dovraga, gdje živiš!? Zar to nisu Halleyjevi ljudi?

— Imaš pravo. Ne primam okladu!

U međuvremenu su Mac Coy, Rony Garros i Pat Haywood stigli pred kancelariju. Upravo kad su se željeli popeti na nogostup i ući, na vratima se pojavio predstavnik zakona, namršten,

zakrvavljenih, podbuhlih očiju od pića. Odmjerivši došljake, začuđeno pogledavši prema Riveri koji se podmuklo cerekao kao da ga sve to zabavlja, upita otegnuto, po teksaški:

— Što to znači, dovraga?!

Lice mu se osulo graškama znoja, odjeća mu je bila prljava, zaudarao je neugodno. Raskrečio je noge pred vratima i za-treptao očima.

Mac Coy se popne na nogo-stup, pode mu u susret, zastane i upita:

— Koliko vidim, nosiš na prsi-ma šerifsku značku. Dakle, čini se da smo stigli na pravo mje-sto, zar ne, momci!?

— Što trabunjaš! — obrecne se ljutito Ben Brooks i zakorači nekoliko koraka naprijed da dobro promotri tog stranca koji se usudio obratiti mu se ova-kvim tonom.

— Tražim da strpaš u ćeliju ove ljude! — nastavi Mac i oštro ga pogleda.

— Pod kojom optužbom?

— Hej, momci! Čuli ste što pi-ta?! Da mu odgovorimo!?

Pinto Rivera, koji se sve vrije-me smijuljio, ispruži svezane ruke i zašišti:

— Naredi, Bene, da nas oslo-bode!

To je bilo previše. Ben Brooks je imao nešto mozga u glavi i sasvim je pravilno zaključio da su došljaci imali razloga što su tako postupili. To više što se već ispred kancelarije skupilo po-dosta ljudi koji su znatiželjno, žagoreći i mrmljajući proma-trali razvoj događaja.

— Zaveži, Pinto! — procijedi šerif, a zatim odmjeri Maca Coya, Rona Garrosa i Pata. Ski-ne šešir i pokuša obrisati unu-

trašnjost od znoja kako bi dobio na vremenu, ali ga prekine Mac.

— Optužba protiv Riveri i njegovih bandita glasi: on i nje-gova banda zauzeli su neovla-šteno brvnaru na ranču »Strije-la«, vlasništvo Elliota Coya, od-nosno Maca Coya!

Šerif ga začuđeno pogleda, upilji mu se u oči, pa sarkastič-no primijeti:

— Koliko znam, ta je brvnara prazna! Ljudima je potreban krov nad glavom i ne vidim razloga, stranče, da ih za to op-tužuješ! Uostalom, tko si ti da naređuješ?

Umjesto da odgovori Mac se okrene, pogleda ljude oko sebe, ali ga preduhitri Pinto Rivera:

— Pucao je na nas, Bene! Eno, dvojica mojih ljudi ranjena su u nogu! Učinio je to bez ikakvog povoda i...

— Zaveži! — zaurla Pat Hay-wood. — Ne samo što je zauzeo ranč zakonitog vlasnika, i to bez njegove dozvole, već je taj lopov prije petnaestak dana sa svojim ološem nasilno ušao u brvnaru. Ja sam je branio od uljeza, a oni su me pretukli.

Shvativši da stvari nisu tako jednostavne, Brooks stisne oči i ljutito pogleda Maca.

— Nisi odgovorio na moje pi-tanje: što radiš u gradu i otkuda dolaziš?

Mac Coy pride još nekoliko koraka i upilji mu se u lice.

— Zovem se Mac Coy, šerife, ako ti to nešto govori.

— Mac Coy!? — ponovi za njim začuđeno predstavnik za-kona i duboko se zamisli. Tre-balo mu je prilično vremena da shvati koga ima pred sobom.

— Ti si...?

— Sin Elliota Coya, vlasnika ranča »Strijela«! — nasmiješi se Mac i kimne Garrosu da dovede revolveraše. Zatim doda: — Budući da su povrijedili pravo vlasništva, tražim da ih zatvoriš! Poslije ću tužbu predati gradskom sucu.

— Dovraga! Mac Coy, kažeš!? Lažeš! Vlasnik ranča je gospodin Halley! — zagrmi šerif.

— To je laž, šerife! — potvrdi Pat i ukratko mu objasni kako se nasljednik, za kojeg se pričalo da je mrtav, vratio i sad traži svoje pravo. To je već bilo previše za čovjeka kao što je bio Ben Brooks.

On zbunjeno zabaci stetson na zatiljak, počese se po prljavoj kosi i hukne:

— Hajde, vodite ih u ćeliju!

— Bene, ovo će te skupo stajati! — vikao je bijesan Pinto Rivera.

Usprkos protivljenju, oni ih brzo strpaše iza rešetaka. Pinto počne tresti vratima i urlati:

— Zbog ovog ćete platiti, krvavo platiti!

Prije nego što su pojahali konje, šerif zaprijeti:

— Nemojte slučajno da ne odete k sucu! Moram opravdati njihovo hapšenje!

Među okupljenim ljudima začuje se gromoglasni smijeh, a zatim povici:

— Kad si posljednji put strpao nekog u zatvor, Bene?

— Hej, još ližeš guzicu Halleyju?

— Hoćeš li kad momci zamaknu iza ugla pustiti Pinta i njegovu bagru?

Ljutit, ali svjestan da se ne smije prenagliti, šerif pljune i brzo za sobom zatvori vrata.

*

Sudac kojem su se obratili radi tužbe, kao što je bio red, našao se u neugodnom položaju. Zbunjeno se premještao s noge na nogu, treptao sitnim očima, pa napokon skinuo s nosa naočale i počeo ih nervozno brisati prljavom maramicom.

— Ali ja, ovaj... kako mogu povjerovati na riječ da je, da je »Strijela« vaše vlasništvo, gospodine, gospodine...

— Njegovo i božje, suče! — javi se Pat. — Da je gospodin Mac Coy zakoniti sin pokojnog Elliota, mogu se zakleti na Bibliju!

— Znam, znam... — šištao je sudac Russell — ali ja, ja sam ovaj, vidio crno na bijelom da je »Strijelu« kupio od države gospodin Halley, vlasnik ranča »As«. Moramo njega, ovaj, pitati.

— Dakako, dakako! — prezirno će Mac jer je odmah ocijenio s kim ima posla. — Morat ću ga osobno pitati o tome, suče!

Posljednju je rečenicu izgovorio trpkim glasom i prijeteci, što je suca dovelo u veoma neugodan položaj jer je shvatio zakulisnu igru Paula Halleyja.

— Uostalom, osobno ću poslati pisara u Poll City da izvidi u katastru na koga glasi ranč. Usput će pitati moga kolegu za oporuku i...

— Učinite to, suče — preporučí mu Mac i kimne Patu.

Na izlazu se nečeg sjetio i zastao, okrenuo se sucu koji je nervozno pucketao prstima. Nasmiješio se i primijetio:

— Obavijestite gospodina Halleyja da bih ga želio upoznati!

Kad su izišli, Mac pogleda Pata i reče ledenim glasom:

— Imao si pravo, stari! Sve su to gadovi! No neka! Pokazat ćemo mi njima zube, stari! Zar ne?

— Hm... Doduše, ja svojih nemam, ali zato si ti na potezu, momče!

*

Iskoristivši boravak u Lake Walku, pošto su kauboji nagrnuli u prvi salun, Mac Coy zastane na ulici i nasmiješi se Patu.

— Čuj, ovaj, ja bih...

— Dobro, momče! Znam, znam... idi! Ja ću se pridružiti momcima — reče starac i obliže usta.

Mac je želio posjetiti Betty Nicholson. Nije si umišljao da djevojka jedva čeka njegov dolazak. Koja bi djevojka htjela stidljivoga, neuglednog momka kao što je on? Da je barem bio lijepe vanjštine! Ali, dovraga, nije i morao ju je posjetiti samo zato da je upita ima li novosti od brata.

Tako se dogovorio s Fredom prije nego što se on vratio na ranč »As«. Ipak, dok je polako koračao prema restoranu, osjećao je čudnu uznemirenost, neki drhtaj, neki osjećaj koji dotad nije poznavao.

— Dovraga, nisam baš zelen ali... — promrmlja si u bradu i uđe u restoran. Začudo, premda je prošlo podne, u njemu je bilo dosta gostiju. Nije ih poznavao, bili su to obični ljudi. Sjeo je kraj prozora i pogledao prema kuhinji iz koje se osjećao primamljiv miris odreska, krumpira i kolača. Odjednom se sjetio da tog dana ništa nije stavio u usta. Dok je razmišljao što će naručiti, ugleda Betty ka-

ko vješto nosi prepun poslužavnik. Na licu joj je blistao divan, očaravajući osmijeh.

Nije ga odmah opazila. Poslužila je goste za stolom u kutu, za drugim stolom primila narudžbu i tek onda ga ugledala.

Na licu joj zablista osmijeh dobrodošlice. Kimne mu, odbije napojnicu nekog debeljka i uputi se prema njegovu stolu.

— Oh, drago mi je što vas vidim, gospodine Coy! — reče dražesnim, malo promuklim glasom. — Čime vas mogu poslužiti?

— Polako, gospodice Betty — osmijehne se on. — Zar vam se nekud žuri? — Bila je zbunjena. Pocrvenjela je i promrmljala:

— Ovaj, da, ne... ali...

— Prvo, gospodice Betty, dopustite da vas pozdravim. Kako ste?

— Dobro! — odvrati ona. — Ali vidite, posla preko glave!

— Izdržat ćete, nadam se!

— Svakako, svakako! I meni je drago što vas vidim. Moj brat je za vas ostavio pismo. Da ga donesem ili ćete poslije objeda?

— Pa, možete odmah! Znatiželjan sam! — osmijehne se Mac i odjednom shvati kako i nije loše započeo razgovor. Štoviše, učinilo mu se da teče glatko, kao da se već dugo poznaju.

Dok je gledao za njom, pitao se što mu javlja Fred. Kakve su novosti s ranča »As«? Iz razmišljanja ga prekine njen glas:

— Evo, ovo mi je dao prekjučer. Nisam znala kad će te svratiti i gdje se nalazite...

Zašutjela je, a zatim ga upitala što želi za ručak i vratila se u kuhinju.

Mac otvori omotnicu i počne čitati: »Halley je odlučio sâm

organizirati potjeru za ukradenom stokom. Ako uspijem ostati na ranču, pokušat ću zaviriti u njegovu kancelariju. Dosad u tome nisam uspio. Danas se dogodilo nešto vrlo zanimljivo. Na ranč je dojahao neki stranac s kojim je Halley poduze razgovarao. Palo je pri tom prilično oštrih riječi, a od svega sam razumio samo nekoliko kao: »...ne možeš me ucjenjivati... to je zaboravljeno. Ja sam gazda i meni se vjeruje... ako želiš sačuvati glavu, tada...«

Čovjek kojem se obraćao zove se Hall i odsjeo je u gradskom hotelu. Koliko sam mogao zaključiti, sudeći po njegovim oštrim odgovorima, to je opasan tip, kojega se pomalo pribojava i gazda. Što se tiče dogovora da potražim dokumente, kao što rekoh, pokušat ću kad Halley s potjerom odjaše s ranča. Nego da te upitam: znaš li ti možda nešto o tome tko bi Halleyju pokrao ta goveda? Priča se da ih je prisvojio netko s obližnjeg ranča...«

Uz napomenu da mu eventualne obavijesti ostavi kod sestre, Fred je na kraju dodao: »...poljubi je u moje ime!«

Oh, kako bi je rado poljubio! Ali to je bilo nedostižno.

— Loše vijesti, gospodine Coy? — njeno ga je pitanje trglo iz razmišljanja. Toplo je pogleda i odgovori:

— Naprotiv, gospođice Betty! Fred je živ i zdrav! Pozdravlja vas!

— Oh, s njim uvijek poteškoća — dahne ona i pocrveni. — Dobar tek!

— Hvala! — odvrati Mac i nasmiješi se zadovoljno.

Gledao je za njom i odjednom

ludo pomislio kako bi bilo lijepo kad bi ostala da čavrljaju. Možda mu se pričinilo da je to i htjela...

Bacio se na jelo pred sobom. Dok je poslije podmirivao račun i napomenuo neka poruči bratu da je s njim sve u redu, doda:

— Baš mi je žao što moram otići iz grada, gospođice Betty! U svakom slučaju hvala na ručku!

Ustao je, uzeo stetson, a ona je još stajala gledajući u pod. Onda on uhvati pogled njena dva ljubičasta oka i porumeni:

— Nadam se da ćemo se opet vidjeti!

— Svratite, gospodine Coy! Subotom u grad dolazi Fred.

— Imat ću to u vidu, gospođice Betty! — kimne on i počne prema izlazu.

VII

Nije se pouzdao u suca Russella da će se zauzeti za njega i u Poll Cityju potražiti dokumente kojima će Mac steći pravo na ranč. U toj igri oko »Strijele« mnogo je toga bilo nejasno, a slijed događaja potvrđivao je njegovu sumnju da su se s Halleyjem udružile neke ličnosti kako bi mu osporili pravo na nasljedstvo.

Bilo je uputno da osobno pođe u Poll City. Razgovarajući o tome s Haywoodom i izrazivši sumnju da se oko ranča poduzimaju zakulisne akcije za koje mora saznati na vrijeme, Mac zaključí:

— Činjenica da je Halley kupio ranč od države iako još nije prošao zakonski rok po kojem eventualno nasljednici mogu zatražiti svoje pravo, pobuđuje

u meni sumnju da tu nisu čista posla!

— I nisu! — odreže Pat i plju-
ne. — Kažem ti: osim vlasnika
»Asa« u tu prljavu igru umiješa-
ni su još neki ljudi. Dobro je što
se želiš osobno uvjeriti kako
stoje stvari. Da pođem s tobom?

Mac Coy zavrti glavom. Iako
je malo više popio, stari je logič-
no rasuđivao kad je zatim re-
kao:

— Izvidi kako stoje stvari u
katastru! Koliko se sjećam, El-
liot mi je govorio da je oporuku
pohranio u sudu. Ako opaziš
neko mućkanje, pobrini se da
pomoću svjedoka dokažeš iden-
titet. Poslužiti će ti da se ravno-
pravno nosiš budeš li morao
zaštitu potražiti kod Okružnog
suda u Pearlu.

— Učinit ću to, stari! — složi
se Mac.

Nakon ručka, pošto je posje-
tio nekoliko prodavaonica, ku-
pio je stvari koje će im biti po-
trebne na ranču. Uz hranu i ne-
ke druge nužne sitnice pobri-
nuo se za veću količinu strelji-
va. Zadužio je Pata da to s lju-
dima natovari na iznajmljena
kola i bio je zadovoljan što je to
riješio.

— Ja ću ujutro u Poll City —
rekao je. — Pobrini se da ljudi-
ma ništa ne nedostaje. I nemoj-
te, molim vas, završiti u grabi.

Rekao je to s razlogom, jer je
Ron Garros s momcima posje-
tio nekoliko lokala. Pouzdao se
u nadglednika, ali su momci
mogli učiniti nešto nepredvide-
no, što nije želio.

Oprostivši se s Patom, krenuo
je prema hotelu da se propita
za Waltera Halla. Iz pisma koje
je dobio od Freda moglo se na-
slutiti da postoji neka veza iz-

među tog čovjeka i vlasnika
ranča »As«. Kakva, to je trebao
tek doznati.

Brbljavi portir u »Locustu«
bio je predusretljiv tek kad je
smotao novčanicu koju mu je
Mac pružio da bi ga udobrovo-
ljio.

— Pitate za narednika Halla,
gospodine? — E, mogu vam re-
ći da je to veoma fin džentlmen,
premda mislim da se iza te
vanjštine skriva osorna vojniči-
na.

— Po čemu ste to zaključili?

— Po svemu! Znate, bio sam
deset godina u konjici... — Na
trenutak prekine pričanje i po-
kaže ukočenu nogu: — Ovo
sam zaradio kod Longwooda!
Dakle, gdje sam ono stao? Aha!
E, služi li se deset godina u vojs-
ci, čovjek zauvijek u sebi nosi
komande. Taj Hall je doista na-
rednik od one stare garde, koja
je bila tako gruba.

— Gdje bih ga mogao naći?

— upita tobože nezainteresira-
no.

Tog trenutka se začula škripa
stuba. Pogledavši prema stuba-
ma, portir primijeti:

— Nećete ga morati tražiti jer
dolazi.

Mac Coy pride tezgi i počne
pregledavati neke časopise.
Međutim, promatrao je ispod
oka čovjeka kojeg mu je poka-
zao portir. Bio je zdepast, širo-
kih rameña i bikovskog vrata.
Široko, kozičavo lice krasio je
spljošten nos, male oči i uvuče-
ne u duplje, skrivene ispod ču-
pavih, nakostriješenih obrva.

Odiјelo koje je nosio bilo je
premalo da bi se prilagodilo
njegovu stasu. Bilo je očito da
se u njemu nelagodno osjeća.
Kretnje su mu stoga bile uspo-

rene i stalno je čvornastim prstima nastojao olabaviti ovratnik.

Zastao je da nešto upita portira, predomislio se i odmahnuo rukom pa krenuo prema izlazu.

Mac Coy pođe za njim.

*

Pratio je Waltera Halla do pošte i opazio da je predao pismo. Dok ga je slijedio prema banci, u susret mu je dolazio neki debeljko. Sipljivo daščući, zastane ispred njega i zavrti glavom.

— Da li vam je poznato, gospodine, da je šerif prije pola sata pustio iz zatvora Pinta Riveru i njegovu bagru?

— Što!? — usklikne začuđeno Mac.

— A što se čudite, mladi gospodine? — odvrati debeljko. — Zar on smije zadržati u ćeliji Halleyjeve ljude? Bože, gdje vi živite! — Produžio je kimajući glavom, a Mac ostane zamišljen gledajući za njim. Dakle, tako stvari stoje! Njegova je tužba pala u vodu.

Na grad se već spuštao sumrak i počese se paliti prve svjetiljke. Ulice, dotad relativno puste, odjednom su oživjele. Iz saluna se čuo uobičajeni žagor: pjesma i cika te hihot animir-dama.

Pomisao da bi trebao poći po šerifa i protestirati zbog takvog ponašanja učini ga na trenutak neodlučnim. Našao se u nedoumici, ali nakratko, jer je shvatio da to ne bi ništa promijenilo, pa produži prema hotelu i s olakšanjem opazi da su Ron i njegovi ljudi otišli iz grada.

Pred hotelom je bio privezan veći broj konja. Još se prilično

dobro vidjelo i on na njima zapazi žig koji će ubuduće češće vidati. Jahači, što su vjerojatno pili u salunu, pripadali su ranču »As«!

Namjeravao je nešto popiti prije večere. Pomisao da će ponovo sresti Betty bila mu je vrlo ugodna. Dok je razmišljao da li da uđe ili ne, pokretna vrata se iznenada rastvoriše i on ugleda Pinta Riveru.

Oprezan, naučen na razna iznenađenja, ali sad ljutit što se taj lopov našao na slobodi, postane ogorčen pa pljune i zareži:

— Vidim da si na slobodi, gade!

Revolveraš, koji ga nije odmah opazio jer je sa svjetla ušao u polumrak, neodlučno zastane. Onda ga je vjerojatno prepoznao po glasu. Nekoliko trenutaka je stajao neodlučno, što je Macu bilo dovoljno da s mržnjom ponovi:

— Poruči gazdi da ga želim što prije vidjeti! A tebe upozoravam da mi se sklanjaš s puta!

— Ha, ha, ha! Vidi, vidi tko mi to govori — smijao se Rivera i žmirkao očima. Ruka mu je opasno visjela ispod pojasa gdje se klatio revolver. — A što se tiče gazde, uđi unutra, mali! Baš je za šankom i čeka da se pojaviš. Došao si, golube, kao naručen.

Mac ocijeni da to nije uputno. Bio je sâm, ali nije želio pokazati tom probisvijetu da se plaši. Zato će ledenim glasom:

— Što čekaš!? Idi, pozovi ga da iziđe!

— Hej! Tko si ti, mali, da mi naređuješ? — zapita revolveraš iznenađen. — Zar da Pinto Rivera sluša golobradog momči-

ća? Odlazi, mali! Inače ću te sravniti sa zemljom!

— Pokušaj! — zareži Mac i zauzme položaj spustivši ruke do korica s revolverom.

Stajali su tako sučelice, odmjeravali se, procjenjivali koliko koji ima izgleda da iz eventualnog dvoboja izađe kao pobjednik. Položaj Maca Coya bio je znatno povoljniji jer se nalazio u mraku, pa je Pinto Rivera vidio tek njegovu sjenu. Međutim, i to mu je, smatrao je on, dovoljno da u njega isprazni revolver.

Ako se dogodi nešto nepredviđeno, unutra su njegovi ljudi, koji će tog izazivača izrešetati. Zato, nadmen kao i uvijek, prošikta:

— Hajde, potegni! Već me svrbe prsti! Baš me zanima imaš li petlje da povučesh na najboljega u ovom kraju.

— Prepuštam tebi tu čast, gade! — uzvрати mu istom mjerom Mac.

Njihov dvoboj riječima slušalo je nekoliko građana. Neodlučno su zastali na ulici i promatrali što će se dogoditi. Mac se bojao da bi to moglo privući pažnju onih u salunu, pa bi mu propala prilika da se obračuna s tim razbojnikom.

— No da vidimo tko je bolji!
— zašišta Mac. — Ti si obično olinjalo pseto što se samo hvali ali ne ujeda.

Kad je začuo te riječi, Rivera se više nije mogao svladati. Rukom munjevito posegne za revolverom.

Prekasno! Mac Coy je bio brži. Dok je padao u tminu, Pinto shvati da je potcijenio protivnika.

*

Iznenadna pucnjava što se začula na ulici izazvala je za-prepaštenje. U salunu je utihnuo klavir, zamro je žagor glasova, vriska i pjesma... a zatim na izlaz nahrupi znatiželjna gomila da vidi što se događa. Pinto Rivera ležao je u prašini, trzao nogama i previjao se u smrtnom hropcu.

Među onima koji su se našli kraj njega osim revolveraša bio je i Paul Halley. Prevrnuvši ga na leđa, prodrma ga i upita pi-skavim glasom:

— Tko je to bio, Pinto?

— On, on, prok...le...tnik! Pazite, gazda. On, on zna...

Bile su to njegove posljednje riječi, ali dovoljne da Halley shvati da je to uradio Coy. Bijesan pozove ljude i vikne:

— Prevrnite grad! Pronadite ga!

Želio je da se sretne s tim Coyem, ali ne na ovakav način. Pomisao da je Coy smrtno ranio jednog od najboljih revolveraša u ovom kraju izazove u njemu zle slutnje. Međutim, Paul Halley je ipak vjerovao u svoju moć, u snagu što mu daje novac i ljudi koji su ga okruživali.

Dok su se pred salunom odvijali ovi događaji, Mac je mirno sjedio u restoranu čekajući večeru. Razmišljao je o proteklom događaju i bio svjestan da ga očekuju nove neprilike. Da je netko drugi bio na njegovu mjestu, zacijelo bi već pobjegao iz grada.

Nije nimalo sumnjao u to da Halley neće tako lako prijeći preko ovog događaja. No da li će imati snage i odvažnosti da se otvoreno sukobi s njim, nao-

čigled građana koji su ga mrzili?

Betty Nicholson je zapazila da je njen gost uznemiren.

Čula je pucnjavu ispred saluna, ali nije na to obraćala pažnju. To je bilo uobičajeno u gradu, pogotovo u gradu što je imao nesposobnog i strašljivog šerifa. Kad mu je donijela večeru, upita:

— Što se to događa na ulici, gospodine Coy? Čula sam pucnjavu i...

On se jedva zamjetno nasmiješi krajičkom usana i odmahne rukom.

— Ah, neki obračun, gospodiце! — odgovori.

Nije mu više postavljala pitanja, pogotovo kad je vidjela da njegovu stolu prilazi neki stranac. Požurila je da posluži druge goste i usput mu poželjela dobar tek.

Odjednom, premda je dosad bio gladan, Mac izgubi apetit. Stalno je pogledavao prema vratima, na kojima se svakog trenutka mogao pojaviti šerif.

Iz razmišljanja ga trgne promukli glas:

— Mogu li na trenutak sjesti za vaš stol?

Podigao je glavu i ugledao Waltera Halla. Što on želi od njega? Najprije ga je poželio odbiti, a onda se predomislio i promrmljao:

— Izvolite! Što želite?

Walter Hall sjedne na stolac, koji zaškripi pod njegovom težinom.

— Uh! Jedva sam vas stigao... — hukne. Nekoliko trenutaka ga je odmjeravao, a zatim načini grimasu i nastavi:

— Mladiću, vidim da odlično baratate revolverom!

Kad je opazio da se Mac trgnuo i da mu baš nije stalo do njegove pohvale, brže-bolje nastavi:

— Budući da ste u tome majstor, imam jedan prijedlog.

— Kakav prijedlog? — trpkim će glasom Mac, odlučivši da ga ipak sasluša, jer je nagonski osjetio njegovu povezanost s Halleyjem i događajima koji će uslijediti.

— Vidite! Moram s nekim čovjekom srediti neke stare račune — nastavi Hall. — Međutim, kako da kažem... neću to biti u stanju ako mi netko ne pomogne. Spreman sam to dobro platiti...

— Hajde, istresite brže što želite! — požuri ga nestrpljivi Mac.

Walter Hall pročisti grlo i počne brisati znoj, pa kimne glavom.

— Znate, riječ je o vlasniku ranča »As«, Paulu Halleyju...

Čuli ste za njega? Poznajete ga?

Mac ne odgovori. Njegovu je pažnju privukao žagor ispred restorana. Učinilo mu se da vidi šerifa s nekim mršavim čovjekom koji ga je u nešto uvjeravao. Kad su se vrata otvorila, na njima je stajao Ben Brooks. Kravavim je i izbuljenim očima pogledao po prostoriji, ugledao ga i požurio prema njegovom stolu.

— Coy, ti si uhapšen! — zarakta promuklim glasom i pokuša izvući revolver. U tome je bio nespretan. Budući da je Hallu okrenuo leđa, odjednom se šerifov revolver našao u njegovim rukama.

— Što ti, dovraga! — procijedi bijesno i pogleda Halla, koji je revolver mirno stavio na stol.

Mac se osmijehne i pogledavši predstavnika zakona mirno upita:

— Za što me optužujete, šerife?

— Optužen si za ubojstvo Pinta Rivere — promrmlja Brooks.

— Ma, je li? — nasmiješi se Coy i namigne Hallu.

Kad je šerif ispružio ruku da dohvati revolver, Mac zareži:

— Držite šape dalje od oružja, šerife! Sjednite! Možemo o tome raspraviti mirno.

Međutim, Ben Brooks odmahne glavom i srdito odgovori:

— Ako me ne poslušate, ja ću, ja ću...

Pokušao je nešto reći, ali ga je Walter Hall posadio grubo na stolicu, a Mac mu se unese u lice i promrsi:

— Prvo, Rivera je dobio ono što je tražio! Drugo, ima dovoljno svjedoka koji će potvrditi da je prvi povukao. Čudim se, šerife, da ste se spustili tako nisko da branite revolveraša. O tome ću izvijestiti saveznog šerifa!

Začuvši prijetnju, šerif se počne zbunjeno vrtjeti na stolici i gledati prema izlazu kao da s te strane očekuje pomoć.

Ono što je pretpostavljao, dogodilo se. Umjesto da se sâm umiješa u igru i stane na stranu Rivere, Paul Halley je to prepustio šerifu. Kao da je slutio da netko o njemu govori, dok se nalazio pred ulazom i promatrao razvoj događaja, ljutit poput risa, nahrupi u restoran. Slijedilo ga nekoliko ljudi, ali ih on vrati pokretom ruke i uputi se stolu gdje su sjedili Mac i Hall.

Strahujući da će doći do još

jednoga revolveraškog dvoboja, gosti brže-bolje iziđu iz restorana. Samo je Betty stajala nasred prostorije i zabrinuto, kršeći prste, promatrala što će se dogoditi.

Mac Coy je napokon mogao vidjeti čovjeka koji mu je protuzakonito oteo ranč, s kojim se prije ili poslije morao sukobiti. Izdržao je njegov bijesni pogled pun mržnje i mirno upitao:

— Gospodin nešto želi?

Paul Halley, dočekan ovim sarkastičnim pitanjem, pozele ni od ljutine. Na vratu mu nabreknuše žile i on bijesno prošti:

— Ja sam Halley, ako ti to nešto govori!

Mac samo slegne ramenima praveći se da ne vidi Halleyja, što nije bilo nimalo uputno jer je vlasnik ranča »As« mogao izgubiti kontrolu i pozvati svoje revolveraše koji su čekali na njegov mig. Zato mirno upita:

— Da, pa što onda? Želite da se i ja predstavim? Mac Coy, gospdine Halley! Vlasnik ranča »Strijela«, koji ste vi oteli.

— Ti, ti... kako se usuđuješ?! — vikne Halley i prezirno pogleda šerifa koji se nastojao sakriti u mišju rupu. Zatim, povrativši se i želeći da sačuva dostojanstvo, prezirno odmjeri Waltera Halla i nastavi: — Vidim da nisi gubio vrijeme.

— Ja sam već izgubio dovoljno vremena dok sam te našao, Paule — hladno će Hall.

Paul Halley kimne glavom, ošine ga bijesnim, osvetničkim pogledom, i obrati se ponovo Coyu:

— Tvoje priče da si nasljednik »Strijele« pričaj maloj djeci! Ranč sam zakonski kupio jer je

pripao državi kad je Elliotov sin nestao i...

— Nestao, ali nije poginuo! — nasmijulji se Mac. — On je sad upravo pred tobom i jasno ti daje do znanja da vratiš ono što nije tvoje!

— Nikad! — bijesno će vlasnik »Asa«, udarivši nogom o pod. — Najprije moraš dokazati identitet. Takve varalice poput tebe čeka zatvor, a možda i nešto gore.

— Da li mi to prijetite, gospodine Halley?

Paul Halley osjeti da u njemu ponovo raste bijes.

— Shvati to kako hoćeš! No pazi se! Previše si zelen da bi se mogao sa mnom nositi!

Izrekavši to, uputi se ljutit prema izlazu.

IX

Dok je jahao u Poll City i razmišljao o proteklim događajima, Mac Coyu je bilo jasno da Paul Halley neće mirovati. To što je podvukao rep u restoranu nije značilo ništa. Bio je to smišljen potez, jer se rančer odavno služio svojim metodama da bi se riješio protivnika. Nije to želio istaknuti na sva zvona. Volio je zakulisne, podle akcije, i Macu je bilo jasno kao dan da neprilike s njim tek predstoje.

Mac Coy je znao da će »Strijelu« povratiti samo borbom.

No da mu savjest bude čista i da izbjegne prolijevanje krvi, morao je u Poll Cityju izviditi kako stoje stvari s nasljedstvom.

Ako se domogne oporuke i ako mu u katastru potvrde da je otac prije smrti na njega prepisao ranč, onda će pokušati svoje pravo izboriti zakonski.

Da li će u tome uspjeti, bilo je drugo pitanje, jer je bio svjestan da ni to neće biti nimalo lako. Ipak, vjerovao je u pravdu iako je znao da je ona katkad spora, da žmiri i ne mari za razloge onih koji je traže.

Mac se pitao da li je još živ Jay Grobard, gradski kovač, s kojim je, dok je bio još zelen, ispio po čašicu.

Mogao bi mu poslužiti kao svjedok, baš kao i Jill Ireland, sedlar, s čijim je sinom Jackom drugovao.

Imao je sreću i najprije je sreo Grobarda. Kad je pred salunom »Marchiness« privezao konja, upravo je iz njega izlazio taj dugonja uskoga, dobroćudnog lica i sivih očiju. Široka ramena i splet mišića davali mu posebno obilježje, jer u okolici zacijelo nije bilo jačeg čovjeka od njega.

Zacijelo je već prilično popio jer je jedva zamjetno teturao, ali je pažljivo promotrio Maca, zastao i počeo se zbunjeno češkati po glavi.

— Neka me grom ubije ako... — mumljao je začuđeno, a onda zastao i raskrečio noge, upiljio se u Maca koji mu se nasmiješio, pa promrmljao:

— Hej, da ti nisi...? Ne, nemoguće!

— Sve je moguće, Jay! — rekao je Mac i pošao mu u susret.

Zastali su na pola puta, odmjerili jedan drugoga i onda Grobard vrisne:

— Mac, dovraga! Tko bi rekao!

— Kako si, Jay?

Jay je raširio ruke, dobro protresao Macovu desnicu i odgovorio uz grimasu:

– Živi se, Mac! A ti? Kao da si pao s neba! Hej, da uđemo i da nešto popijemo?

– Upravo sam ti to želio predložiti! – nasmiješio se Coy, pa zajedno udoše u salun.

Ubrzo je Coy doznao gotovo sve što ga je zanimalo. Još su bili živi ljudi s kojima je drugovao. Ako već ne uspije oporukom ili potvrdom iz katastra dokazati pravo vlasništva, oni će posvjedočiti da je doista sin pokojnog Elliota.

– Bojim se – promrmljao je zamišljeno Grobard okrećući u ruci čašu – da ćeš se razočarati. Jer ako na nešto stavi šapu taj prokleti Halley, onda ti mora biti jasno da to neće ispustiti tako lako. U stanju je novcem potkupiti koga god želi, a pogotovo u ovom našem ušljivom gradu.

Da je kovač imao pravo, ubrzo se Mac uvjerio.

Građanski rat je promijenio ljude i njihove sudbine. Ostavio je u njima ožiljke koji će ih peći do kraja života. Toga nije ostao pošteđen ni Paul Halley, sin pastora, kojem je otac od najranije mladosti govorio o ljudima dobre volje, o miru među narodima, o tome da treba ljubiti bližnjega svoga kao samoga sebe.

Kakva ironija!

U mladosti im je Biblija bila jedino štivo.

– U njoj je, sinko moj, mudrost cijelog svijeta! – govorio je pobožni otac. – Nemoj čitati druge knjige. U njima nećeš naći ono što ćeš propovijedati ljudima kad jednom i sâm postaneš pastor.

Možda bi se to doista dogodi-

lo da rat nije ušao u njihov život kao dio sudbine. Ona će tadašnjeg žutokljunca Paula Halleyja nositi vjetrometinama života.

Javio se dobrovoljno u južnjačku armiju. Od nježnog momka, čije je krhko tijelo jedva savladalo vojnu obuku, gdje se na svakom koraku susretao s grubostima vojničkog života, u Paula se razvijao osjećaj da samo jaki i spretni mogu izdržati.

Prva surova i krvava bitka izazvala je u njemu strah i gnusanje. Povraćao je gledajući mrtvace i ranjenike, užasavao se nad mrtvacima. A onda ga je rijeka događaja poput bujice počela nositi putom kojim nije želio.

Četiri je godine vojevao, pucao, ubijao, urlao kad bi se jurišalo, postao dio bjesomučne, okrutne gomile koja je u krvi nalazila neko zadovoljstvo. Bio je dobar vojnik, pa su pretpostavljeni ubrzo shvatili da na njega mogu računati. Dobivao je opasne zadatke, pri kojima se nije trebao služiti samo oružjem, već i glavom, što mu je pomoglo da brzo napreduje.

Najteže mu je bilo dok nije postao narednik. Zatim su slijedila nova unapređenja, čin za činom, dok nije postao poručnik južnjačke armije.

Zacijelo bi dogurao i do generala da rat nije završio. Znao je to i prije potpisivanja kapitulacije u Richmondu, prije te užasne i krvave bitke za grad, Paul je još jednom, pun gorčine, shvatio da se Sjevernjacima osmjehnula pobjeda.

Nekoliko dana prije toga, dobio je zajedno s narednikom Walterom Hallom i nekoliko

ljudi specijalni zadatak da u tvrđavu Fort Worth prati tri po-veća sanduka u kojima su se nalazili važni dokumenti.

Prije polaska pozvao ga je general Day i rekao:

— Poručniče Halley! Odredio sam vas da pratite tu pošiljku neobično važnu za armiju. Morate je, ne pazeći na žrtve, sprovesti do tvrđave.

— Na zapovijed, gospodine!
— salutirao je Halley i gledao generala, na čijem je licu zablistao čudan osmijeh. Bio je to, zapravo, više grč pun nekoga pritajenog bola i razočaranja. Gledao je mladog poručnika pun beznada, kimnuo glavom dohvativši dopola ispijenu bocu u kojoj se žutio burbon.

Paul se začudio njegovim riječima:

— Mislim da će to biti vaš posljednji zadatak! I sami znate da ćemo izgubiti ovaj rat. To je pitanje vremena... — Želio je još nešto reći ali je shvatio svu uzaludnost i besmislenost situacije u kojoj se nalazio. Umjesto toga doda promuklim glasom:
— Morat ćete brzo jahati da do tvrđave stignete prije Sjevernjačke armije.

To je bio oproštaj sa starim, umornim generalom, koji je gubio bitku.

Nećemo opisivati put do Fort Wortha. Bio je pun uzbuđenja, pogotovo kad su igrom sudbine, za vrijeme jednog okršaja sa Sjevernjačkom patrolom, meci pogodili jedan od sanduka.

Iz otvora je procurilo nekoliko grumena zlata.

X

Bio je zarobljen kod Waters Waya. Od pratnje su ostali on i

narednik Hall. No Halley se pobrinuo da i on nestane, kao i pošiljka, koja nikad nije stigla u tvrđavu.

Svih se tih događaja sad sjetio Paul Halley dok je jahao prema ranču, nakon događaja što su se zbili u Lake Walku. Odjednom je osjetio da mu je sreća okrenula leđa. Da, previše ga je dugo pratila.

Najprije se, kao da je iznikao iz zemlje ili još bolje s drugog svijeta, pojavio Walter Hall. Onda je stigao Mac Coy i počeo se redati događaji koje nije planirao i koji su u njemu izazvali zabrinutost i nespokoj.

S Hallom će lako izići na kraj, ali taj sin Elliota Coya ga je zabrinjavao.

Bilo je trenutaka kad je Halley osjećao umor. Rat je u njemu ostavio ožiljke. Kad se oženio djevojkom koju je obožavao, ti su ožiljci polako zacjeljivali. Sad je njegov život dobio smisao. Imao je cilj i nadu sve dok nije izgubio ženu i dijete. Onda je njegov život krenuo drugom kolotečinom.

Kad je već mislio da je iz sebe potisnuo sve što je negativno, sve ono što je doživio u ratu, odjednom se nakon njihove smrti u njemu nešto slomilo. Umjesto da tuguje, on je osjećao zlorado zadovoljstvo da drugima nanosi nepravdu.

Bila je to njegova osveta. U njemu je rasla želja da drugima nanosi bol. Zašto da samo on pati? Moraju i drugi, jer je ovaj svijet tako sazdan i tu se ne može ništa promijeniti.

Kad se vratio na ranč, pošto je izgubio Pinta Riveru, bilo mu je jasno da mora pronaći nove ljude koji će umjesto njega vaditi kestenje iz vatre. On će kao

i dosad ostajati po strani, u sjenci, jer nije želio još više potpirivati mržnju koju je osjećao na svakom koraku. Zato je prešao preko incidenta u restoranu, privremeno se povukao pred Coyom, ali je u njemu buknila mržnja prema tom žuto-kljuncu koji se suprotstavio šerifu, a to je značilo njemu: Paulu Halleyju, najbogatijem čovjeku u Južnom Teksasu!

Te misli su mu izjedale dušu. To je potrajalo sve dok iz Poll Cityja nije dobio brzojav u kojem je pisalo: »Pojavio se čovjek koji se predstavlja kao Mac Coy, sin Elliota Coya, nekadašnjeg vlasnika ranča »Strijela«. Posjetio je suca Arbucklea zanimajući se za očevu oporuku. Nakon toga je bio u katastru, ali, kao što znate, s te strane nema opasnosti. Čujem da je pronašao nekoliko svjedoka, koji će potvrditi da je on doista sin Elliota Coya, a nakon toga će se žaliti guverneru. Što da radim?«

Da, što da se radi u ovim okolnostima? Ako je želio ostati po strani, mora dati slobodne ruke svom čovjeku u Poll Cityju. Sljedećeg dana je tako i uradio.

*

Fred Nicholson je budno pratio što se događa na Halleyjevu ranču. Poruka koju je dobio od Coya, koju mu je prenijela Betty, uvjerila ga je da njegov novopečeni prijatelj zdušno radi na tome da povrati »Strijelu«. Događaj u Lake Walku, a zatim ono što se prethodno dogodilo kod brvnare, kad je Mac uhvatio Riverinu bandu, uvjerali su ga da ne sjedi skrštenih ruku čekajući pravdu.

Rukovodeći se mišlju da mu pomogne, iskoristio je Halleyjevu odsutnost s ranča »As« da prošvrlja njegovom kancelarijom. Nije se zavaravao da će mu to nešto donijeti, ali je morao pokušati da o gazdi barem nešto sazna što bi moglo koristiti Coyu.

Na ranču je ostao s nekoliko ljudi, jer mu je gazda naredio da pripazi na kradljivce stoke. Potjera, koju je Halley organizirao da bi povratio stado, vratila se neobavljena posla. Trag se izgubio u planini, na kamenim usjecima, i Halley je zbog toga bjesnio.

Zatim je dobio obavijest da je Riverina banda uhapšena, pa se čaša gorčine prelila!

Fred je uživao u takvim ispadima. To je značilo da će manje pažnje posvetiti ostalim događajima, pa možda neće ni opaziti da je čeprkao po njegovim ladicama. Ali nije bio tako jednostavan put do kancelarije. U kući se nalazio Jack Thompson. On je bio privržen gazdi kao pas i malo tko na ranču. Bio je njegova sjenka, a vukao se kućom poput sablasti.

Trebalo ga nekako izmamiti. Ali, kako?

Onda se dosjetio da je gazda naredio da pripaze na kobilu koja se trebala oždrijebiti. S obzirom na to da je dobio zadatak da pogleda stoku, morao je, tobože, za to zadužiti starca.

— Ja odoh s ljudima do Zmijskog potoka. Pogledaj kobilu. Danas bi se trebala oždrijebiti — napomenuo je starcu mirno, onako usput dok je osedlavao konja. Starac, kojemu nije nedostajalo lukavosti kao ni u gazde, sumnjičavo ga je pogledao, ne-

što je promrmlijaio i krenuo prema staji.

Fred je na brzinu naredio ljudima da krenu bez njega jer je nešto zaboravio, a zatim je iskoristio starčevu odsutnost i s druge strane kuće ušao kroz prozor. Poznavao je raspored prostorija i odmah produžio do kancelarije. Vrata su bila otključana. Pogledao je kroz prozor da se uvjeri da je Thompson još u staji i počeo pretraživati pisaći stol na brzinu, trudeći se da sve ostavi kako je bilo. Osim nekih računa, poslovnih pisama od banke, za oko mu je zapela omotnica na kojoj su se vidjeli tragovi dugog putovanja. Možda bi je odbacio kao i druga pisma jer je tražio oporuku ili bilo kakav drugi dokaz koji bi koristio Coya, ali mu je neki predosjećaj govorio da je otvori.

Bilo je to pismo nekog Waltera Halla, koji je Halleyju najavljivao dolazak uz napomenu: »...: pa nemoj pokušavati neku smicalicu, jer posjedujem dokaze o onome događaju kod Fort Wortha. Ako si me tada izigrao, ovaj ću put biti oprezniji. Pronašao sam te nakon toliko godina i neću te tako brzo izgubiti...«

Odjednom mu je pala na um pomisao da je to pisao čovjek što se s njim svadao prije nekoliko dana. To je u njega pobudilo znatiželju, pa je o tome obavijestio prijatelja.

Trgnuo se kao oparen kad je iza sebe začuo promukli glas starog Thompsona.

— Hej, što tu tražiš? Viski? Izlazi!

Zbunjeno se nasmijuljio, obli-
zao jezik i kimnuo.

— Kako si pogodio? Baš sam mislio malo pokvasiti grlo prije nego što se pridružim momci-

ma. I oni su žedni i nije pravo da ostanu suhoga grla — rekao je sretan što mu je stari dao ideju da se opravda.

— Otkad se viski traži u pisaćem stolu, Nicholsons? — zavr-
tio je glavom starac i sumnjičavo ga pogledao.

— Pa, mislio sam... nećeš to valjda reći gazdi? Ne bih želio da se zbog ove gluposti s njim svadam. Ima on pametnijeg posla.

— Ima, naravno da ima — mrmlijaio je Jack i zatvarao za njim vrata. — Neću ga opterećivati još i tim sitnicama.

— To si pametno odlučio, stari! — pohvalio ga je Fred i izišao iz kuće. Međutim, dok je jahao, mislio je da li će ipak izlajati. Gazda bi ga otjerao. Ali što bi time izgubio? Pridružio bi se Macu, pa bi mu možda više vrijedio njegov revolver.

XI

Razočaran boravkom u Poll Cityju, Mac Coy je shvatio ono što je pretpostavljao: naišao je na zid šutnje. Doduše, sudac Arbuckle je saslušao njegove svjedoke, a zatim sumnjičavo, s lažnim osmijehom sažaljenja, zavrteo glavom i huknuo:

— Sumnjam da će od toga što biti, mladiću! Ranč je kupljen po zakonu. Oporuka ne postoji i ne vidim ništa lošeg u tome što je gospodin Halley želio spojiti ta dva ranča!

Mac je bio bijesan, a pogotovo kad je sudac kroz nos zašištao:

— Bilo bi najbolje da se sa sadašnjim vlasnikom dogovorite da vam isplati neku naknadu.

— Kakvu vražju naknadu, čovječe! — prosiktao je Mac bi-

jesno. To je moj ranč! I tako mi boga ja ću ga i vratiti!

Okrenuo se i prezirnim pogledom ošinio suca. Zastavši kod vrata, procijedi ledenim glasom:

— Žao mi je jedino što će se zbog toga proliti krv!

Izišao je na ulicu pucajući od bijesa. Da bi podnio tužbu na višu nadležnost, morao je u Dallas. Sad nije za to imao vremena ni volje jer je shvatio da je Jay Grobard imao pravo kad je rekao da Halley ima novac, a novac je moć i zakon!

Da je bio malo prisebniji i da je više pazio, zacijelo mu ne bi iz vida promakao debeljko koji ga je uzastopce pratio. Kad je nakon ručka osedlao konja ispred staje za iznajmljivanje, ocijenivši da će do mraka biti na ranču, on se i dalje za njim vukao kao sjena.

Bio je to Bill Powers, čovjek koji je Paulu Halleyju učinio već mnoge usluge. Već sam njegov izgled govorio je o lukavcu prvog reda, koji je spreman na sve da bi novčanik napunio novcem.

Slijedio je Coya na pristojnoj udaljenosti, pa krenuo prečicom da bi ga dočekao kod Mr-tvačke glave. Pusta udolica bila je obraštena grmljem, kao stvorena za zasjedu.

Dan je bio vruć i sparao, pa se Mac sporo kretao tim krajem usput je kovao planove kako da se suprotstavi Paulu Halleyju. Morao je to uraditi lukavo, planski, i udariti tamo gdje je najranjiviji. Onda se upitao može li mu u toj bitki pomoći Walter Hall.

Zabavljen tim mislima i kombinacijama, želeći iskoristiti

adute kojima je raspolagao, nije obraćao pažnju na rzanje konja. Možda bi se već tada vlasnik »Asa« riješio Maca Coya da ga nije pratila sreća. Konj se iznenada spotaknuo i zaglavio. To ga je spasilo, jer je metak koji mu je bio namijenjen promašio. Više nagonski nego smišljeno Mac se naglo sagnuo na suprotnu stranu. Opazio je tanak oblačić dima iznad gustiša koji je kao vijencem okruživao uzvisinu.

Odjeknuo je još jedan hitac i metak se zabio konju u vrat. Zelenko zanjšti bolno i poklekne. Mac je poletio zrakom kad je konj pao, ali se dočekao na noge i brzo potražio zaklon.

Nad mjestom gdje se nalazio napadač barutni dim se još nije razišao i Mac zapuca u tom smjeru. Učini mu se da je uz prasku oružja začuo prigušen jauk.

Čekao je vlažeći jezikom suha usta i s tugom gledao kako konj lipše i iz njega s krvlju odlazi i snaga. Uperi pušku u njega i povuče okidač. Udolicom se začuje još jedan hitac, a onda nastane tišina.

S mjesta otkud su odjeknuli pucnji, kao da se sad čulo steganje. Mac se pritaji. Uskoro je sunce zašlo iza planine i zahladilo je. Kad se pomakao, razgrnuvši grmlje puškom na čiji je vrh nataknuo kožni haljetak, još je bila tišina.

S mjesta gdje ga je čekala zasjeda nije se više oglasio nijedan pucanj. Nije ni mogao, jer je napadač već bio mrtav kad je Mac stigao do njega. Ležao je nauznak, raširenih ruku i nogu, blijed, već pomalo žut, s rupom kraj srca.

Mac prevrne debeljka i opipa mu džepove. Pronade brzojav koji mu je uputio Paul Halley. Pročita ga i hladno se osmijehne.

Sve mu je bilo jasno. Ostao je bez konja, ali je sačuvao glavu, premda se na trenutak dvoumio da li da sahrani toga podlog gada ili da ga ostavi lešinari kao što je zaslužio. Bilo bi uputnije da ga je mogao prebaciti preko konja i odvesti u grad, pa šerifu ispričati o podmuklom napadu. Uostalom, da li bi šerif vjerovao u tu priču?

Nekoliko trenutaka bio je neodlučan, a onda je počeo kopati jamu.

U tom poslu ga prekinu čudan štropot, škripa nepodmazanih kotača, zveket i lopot, te tiho, nezdravo kašljanje.

Ubrzo je ugledao konja, sa svih strana načičkana loncima i drugim posudem. Zaustavila su se i s njih je skočio pokućarac sijede brade, orlovskog nosa na izbrazdanom licu i uputio se prema njemu. Ugledavši što radi, kiselo se nasmiješi.

– Čuo sam pucnjavu, i kako vidim, stigao sam i na sahranu.

– Prišao je mrtvacu i zviznuo kroz zube:

– Vidi, vidi! Bill Powers, taj gad je napokon dolijao. Momče, napravio si dobar posao. Riješio si grad velikog zla. Bill Powers je, ako to nisi znao, plaćeni ubojica!

– Napao me je iz zasjede i...

– Ništa neobično za njega – odvrati starac i pažljivo ga pogleda. Zatim zavrti glavom i počeo se češkati po čekinjastoj bradi.

– Nisam te dosad sretao. Otкуда si, momče?

Mac Coy mu sve ispriča i zamoli ga da o ovom događaju obavijesti šerifa u Poll Cityju.

– Učinit ću to sa zadovoljstvom! – nasmijulji se starčić i pode prema kolima.

*

Walter Hall je umirao, polako, već nekoliko godina, i bit će gotov kad mu metak dode do srca. Putovao je njegovim krvotokom već nekoliko godina, od onog dana kad ga je Paul Halley teško ranio i ostavio ga da se njime hrane lešinari.

Zalizio je ranu poput psa, ali nije uspio izvaditi olovo. Liječnik, kojem se poslije obratio da mu to učini, zavrtio je glavom.

– Ne, bilo bi previše opasno! Kugla nije osobito daleko od srca i...

– Koliko ću još živjeti, doktore?

– Pet, deset godina, naredniće! Što ja znam? Nauka još nije tako uznapredovala da bi vam bilo koji liječnik mogao operacijom izvaditi olovo. – Zamislio se i zakimao glavom, pa slegnuvši ramenima nastavio: – Živjet ćete sve dok metak ne dođe sasvim blizu srca.

Tako je to bilo prije tri godine. Sad, kad bi se uzrujao, osjećao je oko srca tegobu, neku težinu i potmulu bol. To je značilo da nepoželjni stanovnik u njegovu tijelu i dalje putuje. Prije nego što završi to putovanje, mora srediti račune s Paulom Halleyjem.

Više nije imao snage da mu se sâm suprotstavi, iako mu nije nedostajalo hrabrosti. Međutim, mržnja koju je osjećao prema bivšem poručniku održala ga je u životu. Trebalo mu je dugo vremena da ga pronade.

Prokrstario je Carolinu, Novi Meksiko i još nekoliko država, sve dok nije u nekim starim novinama pročitao da neki Paul Halley živi u Teksasu kao bogat rančer, na kojeg prijatelji iz Udruženja stočara računaju da će na idućim izborima biti izabran za guvernera.

To mu je povratile snagu, pa je jednog dana dolutao u Lake Wall, a zatim ga posjetio na ranču. Dok bude živ neće zaboraviti njegovo lice kad ga je ugledao. Trgnuo se kao oparen, izbuljio u njega bezizražajne oči i problijedio.

— Ne, ne! To nije moguće! — mucao je od zaprepaštenja. Hall u njegovu pogledu pročitao strah, ali i mržnju što se vratio iz groba.

— Došao sam, poručniče, da mi položiš račun! — rekao je promuklim glasom, stišavajući bijes. Drhtao je kao šiba na vodi i možda bi ga već tada ubio kao psa da nije bio okružen Riverinim revolverašima. Odmah je shvatio što oni predstavljaju, a Halley se pobojavao da bi se pred njima mogao izlanuti pa ga je pozvao u kuću. Svada koja je slijedila bila je žučna i duga.

Halley se opravdavao da mu je žarko teksaško sunce pomutilo pamet kad je na narednika potegao pištolj.

— Učinio sam to u trenutku ludosti, naredniče! Zaboga, zar bih ja...

Walter Hall ga je hladno pogledao i prekinuo:

— Ne izmotavaj se! iŽelio si sve zadržati za sebe i zato si me htio ubiti. Nema opravdanja za ono što si učinio.

— Nema — složio se Halley i ponudio ga da sjedne i popije s

njim viski. Narednik je odbio. Samo ga je prezirno pogledao i promrsio:

— Ne pijem sa zmijama! Došao sam da sredimo račune, Halley!

Više ga nijednom nije oslovio kao pretpostavljenog, pa je rančer shvatio da s njim nema šale i da vjerojatno može ostvariti prijetnju.

Dok je grozničavo razmišljao kako da se postavi, Hall je nastavio:

— Pucao si na mene, ali zašto si pobio one jadne momke?

— Nisam to ja učinio, naredniče! Sjevernjaci su nam postavili zasjedu i...

— Lažeš, gade! — prošištao je Hall jedva savladavajući bijes.

Rukom je posegnuo za pojas gdje je držao derringer, ali se zaustavio na pola puta. Iako mu je preostalo malo života, nije želio izgubiti tih nekoliko dana ili mjeseci.

— Što želiš od mene? — prekinuo ga je mračnim pogledom Paul i pogledao prema verandi gdje se nalazio Pinto Rivera. Dijelilo ih samo staklo i on se pitao da li ga revolveraš čuje. Kako bi bilo da to riješi jednostavno i pozove Pinta da mu ga skinu s vrata?

Kao da je osjetio o čemu razmišlja, Hall procijedi prijetecim glasom:

— Nemoj to uraditi da se kasnije ne pokaješ. Nisam lud pa da te posjetim na ranču a da se prethodno ne osiguram.

— Nemaš nikakvih dokaza! — promrsi rančer.

— O, varaš se! Zar si zaboravio potpis na naredbi kad si primio pošiljku?

Do vraga! — zastenje Halley.

– Ja sam mislio da je izgubljen.

Walter Hall se nasmijulji.

– Nisi je izgubio! Zapravo, ja sam ti je uzeo da vidim što to nosimo u tim prokletim sanducima. Onda si ušao u šator i dokument više nisam mogao vratiti u tvoje bisage.

– Što tražiš? – zareža Halley.

– Pola, pola plijena, Halley! Koliko vidim, ti si se lijepo sredo. Zašto da ja od te pošiljke ne izvučem korist, pogotovo kad sam zbog nje dobio metak!

– Razmislit ću o tome, naredniče! – procijedi ledenim glasom rančer.

– Razmisli i javi mi što prije – složio se Hall. – I ne zaboravi: dokument će biti proslijeđen na pravo mjesto. Čuo si ili čitao da se vodi istraga o toj pošiljci koja nikad nije stigla u Fort Worth!

Prokletstvo! Da, čitao je o tome u »Dalaškim novostima«.

General Day, koji je umro prošle godine, izjavio je da je pošiljku uputio po naređenju, ali nije mu poznato gdje se ona izgubila u tim burnim vremenima.

Bio je na skliskom terenu, još nesvjestan što bi se moglo iz toga izleći ukoliko narednik izvrši prijetnju. Promrmljao je:

– Dobro, javit ću vam! Gdje ste odsjeli?

Narednik se nasmiješi.

– Naravno, nisam u luksuznom hotelu jer imam samo vojnu mirovinu, ali se nadam da dolaze bolja vremena.

Zatim mu reče gdje ga može posjetiti i na polasku ponovo zaprijeti:

– Tebi kao budućem guver-

neru smetalo bi da izbije afera o nekom zlatu koje je nestalo pod tako čudnim i tajanstvenim okolnostima, zar ne? Zato ne pokušavaj ništa. Inače...

Paul Halley je znao da ga Hall ima u rukama. Ako se želio riješiti opasnog svjedoka, morao je pri tome biti i te kako oprezan.

Odjednom sa zebnjom pomisli kako sad na vratu ima dvije nevolje: ovoga prokletog narednika i Maca Coya, koji traži da mu vrati ranč. Jedan želi zlato, ali ga neće dobiti, a drugi će brzo dobiti metak u glavu jer se usudio lajati kako mu je oteo »Strijelu«.

Tih dana, uz ove dvije nevolje i činjenicu da mu je ukradena stoka, osim pogibije Pinta Rive-re dobio je još jednu lošu vijest.

Donio ju je kauboj koji ga je obavijestio da su nepoznati ja-hači zaposjeli brvnaru Elliota Coya. To je bilo previše i za Paula Halleyja.

Mogao je povesti ljude i narediti da opkole Coyevu brvnaru, da je spale i sve pobiju, ali se nije usudio. Nadao se da više nema svjedoka koji su vidjeli da je pokrao državno zlato, a Walter Hall se pojavio iz groba.

Nije poduzeo ništa jer se bo-
jao da bi to moglo izazvati nezadovoljstvo kod birača pa bi njegova kandidatura za guvernera države Teksas pala u vodu.

Morao je o svemu tome voditi računa. Održati ravnotežu na oštrici mača, raditi podmuklo, pritajeno i lukavo, pa protivnike na taj način skinuti s vrata.

Morao je čekati. To ga je nerviralo jer je oduvijek bio čovjek akcije. Ali činilo mu se da u

ovom slučaju vrijeme radi za njega.

Poruka koju je uputio Billu Powersu mogla mu je za nekoliko dana donijeti tako potrebno olakšanje. Ako se to dogodi, imat će protiv sebe samo toga prokletog narednika, kojem će već smrsiti konce.

Valja nekog svega ostati čist, to je bila igra koju je sad igrao.

Mac Coy se na povratku iz Poll Cityja dobro namučio dok nije stigao do ranča. Dočekali su ga s olakšanjem, pogotovo Pat Haywood, koji se ozbiljno zabrinuo zbog njegove odsutnosti.

Te večeri, iako je bio umoran kao pas, ukratko je ljude obavijestio o svojim namjerama.

— Ljudi — rekao je odlučno — želim svoj ranč! Zato sam smislio kako da postupim da izbjegnem prolijevanje krvi. Prvo, mi se već nalazimo na ranču. Dakle, ja sam na svojem posjedu i ne priznajem da je on vlasništvo toga prokletog Halleyja...

Nekoliko trenutaka je šutio, pa nastavio:

— Prema tome, vladat ćemo se kao da se ništa nije dogodilo. Vi ćete mi pomagati oko stoke. Pretražit ćemo okolicu i sva grla koja nose žig »Strijele« utjerati u korale, a zatim ćemo je prodati. Tako ću doći do novca da mogu početi iznova kad prođu ove neprilike. Ukoliko nas Halley pokuša otjerati, priredit ćemo mu vruć doček!

XII

Ako je Paül Halley smatrao da je Walter Hall priglupa vojničina, imao je pravo samo djelomično. Kad se sukobio s Hal-

leyjem, bilo mu je jasno da nosi glavu u torbi. Čovjek koji mirno puca ratnom drugu u leđa, kao što je to on učinio, bio je na sve spreman. Zato je kupio derringer, jer mu ruka više nije bila čvrsta kao nekad, a s blizine je njime ipak mogao ugroziti protivnika.

Osjećaj da posjeduje dokument koji bi, da ga proslijedi na nadležno mjesto, mogao zauvijek zapečatiti Halleyjevu karijeru, bio je umirujući, ali...

Osjećao je da mu se zdravstveno stanje pogoršava svakim danom. Više nije imao vremena čekati i samo mržnja i želja da Halleyju zagorči život održavala ga je na nogama.

Kad je tih dana opet sreo Maca Coya, koji je došao u grad da kupi žicu za ogradu koju je naumio podići prema ranču »As«, znao je da mu je to posljednja prilika da s njim razgovara. Osjetio je da u njemu ima dovoljno snage za obojicu, i da je on jedini čovjek u tom gradu koji je bogatom i oholom rančeru pokazao zube. Bili su na istoj strani, pa je to valjalo iskoristiti na najbolji način.

Kao i uvijek, Mac Coy je i tog dana nakon kupnje svratio u restoran gdje je radila Betty. Ponovni susret s tom dragom djevojkom, o kojoj je sve više razmišljao, bio je tračak vedrine u njegovu životu, koji je sad bio zaokupljen drugim teškoćama. Iako sâm sebi nije želio priznati kako ga ta djevojka privlači magičnom snagom, uvjeravajući se da dolazi u restoran da nešto pojede i sazna novosti od Freda, bio je svjestan da ga njezin pogled zbunjuje, da se u

njenoj blizini osjeća tako čudno.

Dogodilo se to i ovaj put, jer tek što je ušao na vrata dočekala ga je s radosnim smiješkom. Zastao je na vratima da se pribere, a ona mu je pošla u susret i zacvrkutala:

– Dobar dan, gospodine Coy! Kao i uvijek: biftek, krumpir i kolač, zar ne?

– Pogadate, gospodice Betty! – nasmiješio se Mac i sjeo za stol.

Iako je primila narudžbu nije se odmah uputila u kuhinju. Prišla je stolu i počela s njega brisati neke nepostojeće mrvice, pa zatim prošaptala:

– Posjetio me brat i poručio da ga u utorak, oko podne, čekate kod starog cedra. Znate li gdje je to mjesto?

Mac kimne i pomisli kako se teško može odrvati napasti da zaroni u te divne ljubičaste oči.

– Bit ću tamo u označeno vrijeme, gospodice Betty!

Već se uputila prema kuhinji da mu donese ručak kad se iznenada nečeg sjetila i vratila se.

– Gospodine Coy! Za vas se propitkivao neki Walter Hall. Zeli s vama razgovarati.

Tek što je izrekla te riječi, koje u Maca izazvaše znatiželju jer je imao čast upoznati tog čovjeka, na vratima restorana pojavio se čovjek o kojem su razgovarali i odmah se uputio njegovom stolu.

Bio je blijed, gotovo žut, i jedva je došao do daha kad ga je upitao može li sjesti. Kad je Mac kimnuo, rekao je promuklim glasom:

– Evo me ponovo da porazgovaramo. – Mac slegne ramenima, što Hall shvati kao odbijanje i brzo doda: – Čujem da

niste u dobrim odnosima s vlasnikom »Asa«!

– Nisam – potvrdi Mac.

– Budući da i ja moram s njim izravnati neke račune, nudim vam nešto što će vam omogućiti da se ponovo domognete ranča.

– Pogriješili ste, gospodine Hall! Ja sam već na svojem ranču!

Hall je bio začuđen. Lice mu se promijenilo i sad se vidjelo da je duboko razočaran. Nekoliko trenutaka je nemirno bubnjao prstima po stolu, a zatim se odsutno osmijehnuo.

– Mislio sam, ovaj... – započne Hall i malo se pokoleba: može li mu reći istinu o Paulu Halleyju? Zatim nastavi: – Vidite, gospodine Coy, ja posjedujem nešto što bi moglo itekako nauditi tom prokletniku. Međutim, nedostaje mi snage da mu se osvetim. Bolestan sam i samo je pitanje dana, a možda i sati, kad ću na »brdo čizama«.

Zastao je da proguta slinu. Mac zaključio da doista izgleda bolesno. Walter Hall je ocijenio da može Macu sve objasniti, pogotovo kad je vidio da je gurnuo u stranu ručak koji mu je donijela Betty. Pogledala ih je nekoliko trenutaka čekala, a onda odlepršala.

Osim njih dvojice nikog više nije bilo u lokalu pa su mogli nesmetano razgovarati.

– Dakle, sve je počelo u posljednjim mjesecima građanskog rata. Ja i poručnik Halley...

Pričanje je dugo potrajalo. Mac bi ga katkad prekinuo nekim pitanjem, klimao bi začuđeno pun razumijevanja, i na kraju rekao:

— Znači, tako stoje stvari s Halleyjem?! Tko bi rekao! Ali zašto ste mi sve to ispričali, gospodine Hall? Ja nisam revolveraš i ne ubijam po narudžbi i za nagradu. Obratili ste se pogrešnom čovjeku. — Mislim da nisam, mladiću! Ima u vama nešto što mi se dopada. Povezala nas je mržnja prema čovjeku koji me je doveo do ovoga. Zato vam predlažem sporazum.

— Kakav sporazum!? Da za vas vadim kestenje iz vatre kako biste se osvetili bivšem poručniku i dobili svoj dio zlata?

Walter Hall odmahne rukom.

— Dovraga i zlato! Ono mi više ne može pomoći. Priznajem, mislio sam da je pravo da dobijem svoj dio, ali...

— Pa što onda hoćete da uradim?

— Da ga raskrinkate! Da dotjerate toga podmukloga gada do prosjačkog štapa!

— Kako? Imam ja i svojih teškoća navrh glave. Zašto da se time opterećujem? Uostalom, kako mogu dokazati da je on pokrao to zlato, ubio vojnike što su ga pratili, a vas teško ranio?

— Možete, jer ja posjedujem dokument koji je on vlastoručno potpisao i koji ga optužuje. Istraga o tom zlatu još traje. Ako taj dokument dođe u ruke guverneru ili barem Pinkertonoj agenciji u Dallasu, bit će gotov!

— Znači, tako stoje stvari? — zamišljeno će Mac i ponovo se osmijehne Betty, koja je prišla stolu. Kimnula mu je i opet otišla.

— Dobit ćete taj dokument, ali ga poslije uništite! On će vam pomoći da držite Halleyja

u šaci i da bez prolijevanja krvi steknete pravo na ranč.

— Meni ne preostaje mnogo vremena, gospodine Coy! Ako mi se nešto dogodi, dokument će vam biti predan željeli vi to ili ne.

Očekivao je od Maca odgovor, ali ga nije dobio, jer se on duboko zamislio. Cijenio je njegove pokušaje da se osveti Halleyju. On bi također tako uradio, ali...

— Čujte, gospodine Hall... Ja vodim svoju bitku da povratim ranč jer sam uvjeren da će pravda pobijediti. Vaša ponuda je vrijedna pohvale, ali je ne mogu prihvatiti. To ne zaslužujem. Ja sam za vas stranac i... uostalom, ne želim nikog ucjenjivati, pa bio to i Paul Halley!

— Ipak razmislite o tome! — ustrajno će narednik. — Barem ću na miru sklopiti oči. — Bio je doista teško bolestan. Jedva je govorio. Grudni koš mu se podizao kao kovački mijeh. Govorio je s naporom, držeći se rukom za srce.

— Razmilist ću! — promrmlja Mac i privuče tanjur s jelom.

— Dobar tek! — umorno će stari narednik i stenjući ustane. Prije nego što je izišao iz restorana još jednom pogleda Maca i prošapće:

— Ako mi se nešto dogodi, dokument će vam biti predan.

*

Postavljanje žičanje ograde oko ranča bilo je nešto nezamislivo! Smatralo se to zločinom prema stoci, za koju su trebali biti otvoreni pašnjaci da može slobodno pasti. Drugačije je bilo kod farmera. Oni su tako branili žitna polja od goveda i

drugih štetočina da im ne propadne trud.

Kad je odlučio da prema ranču »As« postavi ogradu, Mac Coy je znao da će to biti velik izazov za Halleyja. Učinio je to teška srca i samo zbog toga da bi mu dokazao gdje je granica njegova posjeda i dao mu do znanja da ne priznaje njegove međe.

Kad je Paul Halley doznao za to, bio je zaprepašten, a zatim ljutit i bijesan.

— Što si umišlja taj glupan?!
— vikao je. — Zar da na moj posjed postaviti žicu?!

Fred Nicholson je gledao i slušao iz prikrajka, zadovoljno se smiješeći. Kad je rančer naredio kaubojima da sruše ogradu, zamišljeno je, češkajući bradu, primijetio:

— Ne bih to ja uradio, gazda!
Halley ga je pogledao kao da je pao s neba. Lice mu bilo zeleno od ljutine. Ova ga je primjedba izbacila iz takta i počeo je vikati:

— Dovraga, Frede! Zar da dopustim da mi taj žgoljavac odmjerava granice vlastitog posjeda?! Da to gledam mirno i ravnodušno?! Pokazat ću ja njemu! Ne bih to uradio, gazda! — ponovi Fred.

Takvo ponašanje kauboja bilo je nepojmljivo, pa se Halley ponovo obrecne:

— Objasni mi, pametnjakoviću, zašto to ne bi uradio? — Posljednje je riječi izgovorio prezirno i pljunuo. To nije omelo Freda da odgovori:

— Zar vam nije jasno da on samo to i čeka?

— Kako, kako to misliš?

Mršavi i krivonogi kauboj slegne ramenima.

— Ako dode do sukoba, sigurno će proliti krv. On može vas okriviti da ste vi prvi započeli sukob. Mislim da vam to ne bi odgovaralo. Uostalom, zar baš taj komadić zemlje što je sad ograđen vrijedi toliko da po gradu i okolici laju kako vam nikad nije dosta zemlje?

— Ali on dira u moj posjed! — bijesno će rančer.

U razgovor se umiješao predradnik na ranču i zavrteo zamišljeno glavom.

— Fred ima pravo, gazda! To bi nam moglo samo štetiti. Ako se već želite riješiti tog uljeza, postoji za to bezbroj načina. Mislim da vam ne moram davati savjete, zar ne? — — doda Cat s čudnim osmijehom.

Paul Halley se zamisli. Možda ti ljudi doista imaju pravo? Možda bi bilo bolje da poslušaju njihov savjet? Zašto da se s tim prokletim Coyem igra kao mačka s mišom? Nije li već vrijeme da ga nauči pameti?

Kako, to još nije znao, ali je predradnik imao pravo kad mu je savjetovao, barem indirektno, da to riješi drukčijim sredstvima.

Pokušaj da preko Billa Powersa nauči pameti tog umišljenog Coya nije uspio. Da je slučajno bio samo ranjen, mogao je izbrbljati kako je od njega dobio naređenje da ga ubije. Morat će zbog toga unajmiti čovjeka koji će taj zadatak izvršiti kako treba i jednom zauvijek skinuti mu tog uljeza s vrata.

Sad se postavljalo pitanje: tko bi bio najpogodniji za to?

Od čopora svojih ljudi mogao je računati samo na Freda Nicholsona. Pričalo se da brzo poteže, da je prgav, pa kako se već

sukobio s tim prokletim Coyem, možda bi on bio taj čovjek?

Odlučio je, ako ništa drugo, da s njim porazgovara o tome. Ako odbije, može mu barem predložiti revolveraša koji bi taj posao mogao obaviti.

— Frede! — pozove ga nakon dužeg razmišljanja.

— Da, gazda! — odazove se kauboj.

— Želio bih s tobom razgovarati! A vi momci, na posao!

XIII

U dogovoreno vrijeme Mac Coy se našao kod Starog cedra, kod golemog stabla što ga je okljaštio udar groma. Bio je vruć, sparan dan, ali ispod osamljenog debla više nije bilo hladovine.

Sjahao je i pustio konja da pase, a zatim se popeo na obližnju uzvisinu. Ispod njega se unedogled prostiralo prostranstvo pašnjaka. Sve je to bilo njegovo, sve do potoka što je vijugao među bujnim raslinjem.

Fred je stigao u dogovoreno vrijeme. Znoj mu se cijedio niz lice.

— Baš mi je drago što te vidim, prijatelju! — reče Mac. — U međuvremenu se dogodilo toliko stvari i ja ne znam otkuda da počnem...

— Hajde da je najprije istresem novosti, a onda ćeš mi ti ispričati svoje...

— Dobro, prijatelju — nasmiješio se Coy i ponudio mu bocu u kojoj je žutio viski.

— Gle, gle! — uskliknuo je zadovoljno i mljacnuo jezikom. — Ti, čini se, na sve misliš!

— Kao što vidiš — nasmiješi se Mac. — Znam da već dugo

nisi bio u gradu i da bi ti godi dobar gutljaj.

Krivotoci kauboj potegne iz boce a zatim se uozbilji.

— Ovo sam zavrijedio, jer kad ti kažem što protiv tebe sprema Halley, past ćeš na guzicu. — Zašutio je i potegnuo gutljaj. — Prije dva-tri sata s gazdom sam razgovarao o zanimljivoj stvari. Pozvao me u kancelariju i predložio mi posao...

Ispričao je Macu posljednje događaje, pogledao ga ispod oka da vidi kako će reagirati, a zatim opet ispio gutljaj žestokog pića.

— Dakle, tako stoje stvari? — promrmljao je Mac i uzeo mu bocu iz ruke. — Znači, ti si...?

— Aha! Revolveraš, strah i trepet ovoga krja, dragi prijatelju — nasmije se Nicholson i zadovoljno pucne prstima. Promatrao je Maca koji je o nečem razmišljao.

— Slušaj, imam ideju — procijedi Coy nakon kraćeg razmišljanja. — Kako bi bilo, ovaj... recimo, kako bi bilo da režiramo sukob i da te nakon toga dobro pritegnem...

— O, ne! Hvala! Već znam kako udaraš — usprotivi se Fred.

— Slušaj, neću ja tebe jako — nasmijulji se Coy, želeći ga privoljeti da prihvati njegov prijedlog. — Ja ću te, recimo, udariti, a ti ćeš pred svjedocima reći kako te gazda natjerao da me izazoveš na dvoboj i ubiješ! Može li? — Da li bi mi to mogao detaljnije objasniti?

— Naravno, Frede — reče Coy i potanku mu ispriča kako je zamislio tu komediju. Kauboj je bio oduševljen.

– Uh, to će ga još više omrznuti među ljudima! Hej, a što će biti sa mnom poslije toga? Ostat ću bez posla jer će me Halley najuriti.

Mac Coy se nasmije.

– Dovraga, Frede, pa zar ti ne radiš za mene?

– Imaš pravo – složi se kauboj. – Pa da to zalijemo. Daj tu bocu!

Ispraznili su je do dna. Kad su se rastajali, Fred je bio malo nacvrckan, ali ga je vragolasto pogledao i upitao:

– Što radi moja sestra? Čujem da si bio u gradu i...

– Oh, ona je sasvim dobro! – pocrveni Coy i čudno pogleda prijatelja. Dovraga! Da on slučajno ne misli...?

Pitanje je ostalo bez odgovora jer su se morali rastati. Prije nego što su se pozdravili, Mac ga još jednom upita kako će mu i kad javiti da je spreman za obračun.

– Nećeš na to dugo čekati, Mac – odgovori on. – Gazda je na tebe tako ljutit da će poželjeti da te se što prije riješi. Znaš, trebalo mi je dosta vremena da ga uvjerim kako nije potrebno angažirati drugog revolveraša jer mu ja stojim na usluzi! Ali, čekaj, tko će platiti udarac koji ćeš mi zadati?

Izrekao je to smijući se i opipao bradu, bio je zadovoljan kad mu je Mac obećao dvije boce viskija.

– Ako ti zadam više od dva udarca, za svaki sljedeći još jedna boca. Pristaješ?!

– Naravno! To je pošteno. Samo se bojim da te zbog toga ne zamrzi moja sestra? – primijeti zajedljivo Nicholson i potjera konja.

XIV

Monty Wright bio je malen, krivonogi kauboj prostodušna lica, ali najvredniji čovjek što ga je imao Bryan Tyler. Kad se on prihvatio nekog posla, obavljao ga je temeljito i bez prigovora. Pokazao je to i na Coyevu ranču. Pohvatao je najveći broj odlutale stoke, a zavlacio se kao krtica u trnje i granje da je odatle istjera.

Od svih Tylerovih ljudi koje je on stavio pod Coyevu komandu Monty je i tog dana uhvatio najviše goveda. No jedno ga je tele toliko naljutilo da je psovao u sav glas. Izmicalo mu je, izbjegavalo laso i napokon pobjeglo u šumarak izvan Coyeva ranča.

Da nije osim žiga ranča »As« imalo i znak »Strijele«, zacijelo bi ga poslao do vraga. Učinio bi to svatko drugi, ali ne i Monty Wright. Bio je tvrdoglav kao mazga i jurio je za tim prokletim teletom prilično dugo. Napokon ga je opasao lasom. Kad je sjahao, odjednom je iza sebe začuo topot konjskih kopita. Pomislio je da dolazi Garros s drugovima, okrenuo se i zaprepasten ugledao nepoznate jahače. Tri mračna tipa, čiji izgled nije obećavao ništa dobro, opkolili su ga sa svih strana i podmuklo se cerekali. Jedan od njih, čije je lice unakazila brazgotina, mirno je, bez upozorenja, dohvatio laso... Kad je Monty shvatio što najmerava, već je bilo kasno. Uže mu se našlo oko grudnog koša, izbacilo ga iz ravnoteže i oborilo na zemlju.

– Sredi ga, Smith! – urlali su drugi i smijali se. – Neka zna s kim ima posla.

Bradonja, kojem su bile upućene ove riječi, obavije laso oko jabuke na sedlu i potjera konja.

— Potraži najbolju krošnju za toga gada! — vikali su kao ludi.

— Neka zna kako prolaze kradljivci stoke! Neka visi!

Dok je letio zrakom i bolno stenjao, Monty s užasom shvati da će ga objesiti. U bijesnom galopu konj je jurio prerijom i vuкао ga. Trnje mu je greblo ruke i lice a krv je tekla iz mnogo-brojnih posjeklina. Monty je urlao od bola i vikao:

— Prestanite, zaboga! O, prestanite!

Jurili su za njim kao vragovi, gledali kako mu oštro raslinje dere odjeću i kožu i napokon se zaustavili ispod cedera. Ondje je bradonja popustio laso. Monty je ležao na zemlji i cvilio.

— Šefe, da ga a objesim! — predložio je dugonja šiljasta i dugačkog nosa, uskoga i blijedog lica.

— Zašto baš ti, Bille? Ja još nisam poslao na onaj svijet ni jednoga kradljivca stoke.

— Zavežite! — obrecnuo se Smith i odvezao uže s jabuke sedla. Zatim je sjahao i pogledao uvis da pronade najdeblju granu.

— Ljudi! — vrisnuo je Monty.

— Nemojte, nemojte to učiniti! Sve ću vam objasniti. To prokletost tele je...

— Ne cvili, mali! — zahihota se dugonja. — Bolje bi ti bilo da se pomoliš boga. Uhvaćen si u krađi i znaš što slijedi.

— Ali, ja, sam gonio tele da ga vratim na ranč »Strijela«! — pravdao se jadnik. — Ja jašem na Maca Coya!

— A mi — iskesio se Smith — za Paula Halleyja. Budući da si

se usudio ukrasti njegovo tele, zbog toga ćeš omastiti uže.

— Ne, ne možete vi samo tako! — cvilio je Monty i s užasom opazio da je kraj užeta bio prebačen preko grane, a Bill se svojski trudio da napravi omču.

— Daj meni! Što petljaš! — vikne na njega Smith, kojem se očito žurilo.

Kad je napokon shvatio da to nije šala i da će ga doista objesiti, bez suda, po zakonu Divljeg zapada, sledio se od straha. Tupo je gledao što rade, pokušao je nešto reći, ali mu je umjesto riječi iz grla izlazilo samo šištanje.

Dodir užeta, koje su mu nabacili preko vrata, opeče ga poput vatre. Smith mirno dohvati njegov drugi kraj, popne se na konja i opet ga priveže za sedlo.

— Mali, pomoli se! — procijedi i pogleda oko sebe, namigne onoj dvojici. Kad je vidio da Monty nije u stanju da učini što mu je naredeno, mamuzne konja. Životinja se propne, zanjšti od bola i pojuri.

Od naglog trzaja, kako je bio lagan, jadni Monty poleti u zrak kao odbačena krpa. Bio je mrtav još u zraku. Od naglog trzaja njegovo se tijelo obavije oko grane, ona pukne, pa zajedno padoše na tlo.

Kad su se našli iznad mrtvaca, Bill se trgne.

— Nisi to trebao uraditi, Smith! — procijedi.

— To se neće dopasti gazdi! — mrmljao je dugajlija. — Znaš da je naredio da se klonimo nasilja.

— Prokletstvo! — opsuje Smith. — Zar ti nisi prvi predložio da visi? Dokle ćemo, dovraga, trpjeti toga Coya? Ako gaz-

da radi u rukavicama, ja stvari rješavam na drugi način.

— Što ćemo s tim jadnikom?

— upita treći kaubojski rančar »As« promuklim, drhtavim glasom.

— Pošiljku ćemo uputiti kamom i pripada, na ranč »Strijela«.

*

Kad je konj donio na »Strijelu« Montyja Wrighta, i kad su ugledali njegovo izmrcvareno tijelo, kaubojci su bili zaprepasti. Nisu jednostavno mogli shvatiti takvu surovost, premda je Zapad bio poznat po takvom vremenu. Kad su na njegovim prsima pročitali upozorenje: »To će se dogoditi svakom prokletniku koji krade stoku s »Asa«, znali su da dolazi vrijeme obračuna. Sjediti skrštenih ruku, dok im netko mrcvari druga a zatim ga objesi zbog tobožnje krađe stoke, izazvalo je u Rona Garrosa i njegovih ljudi opravdano ogorčenje. Stisnutih zuba, s osvetničkim plamenom u očima, obratili su se Coyu s molbom da ih pusti da ga osвете.

Kad je dobro razmislio, Coy se obrati Ronu:

— Razumijem vaše ogorčenje, nadgledniče? — I sâm sam zaprepasten tim događajem. No prije nego što poduzmemo bilo što moramo o tome dobro razmisliti. I djetetu je jasno da nas protivnik neće primorati da započnemo bitku. U tom slučaju bi imao slobodne ruke, a nemamo dovoljno ljudi da mu se sad suprotstavimo u otvorenoj borbi.

— Sto mu gromova! — viknuo je Garros i udario šakom o stol.

— Mislim da imate pravo, šefe!

Wright je bio dobar drug, ali da zbog ovog incidenta pogine još netko od nas doista nema smisla. Ipak, svrbe me ruke da uzmem pušku ili revolver, da osobno pošaljem tom Halleyu metak u glavu, da pobijem te zvijeri.

— Kako ćemo doznati tko je to uradio? — zamišljeno će Pat.

— Nemamo svjedoka.

— Što se tiče krivaca za smrt vašeg druga, brzo ću saznati tko je to uradio! Onda neka mu bog pomogne!

XV

Paul Halley je tek sljedećeg dana doznao za Wrightovo vješanje. Tek se vratio iz Pobl Cityja i pod dojmom događaja koji su se tamo zbili, pošto je posjetio suca i još neke ljude s kojima je bio povezan i čuo za smrt Billa Powersa, prihvatio je to kao činjenicu da slijedi odlučna akcija protiv Coya.

Zabrinjavala ga je Powersova smrt i strah suca Arbucklea, koji mu je stavio do znanja da ga je posjetio Coy i da su svjedoci potvrdili da je on doista sin pokojnog Elliota.

— Gospodine Halley, vi znate da sam vam naklonjen — drhtavim je glasom rekao Arbuckle. — Poslušao sam vas i uništio oporuku staroga Coya. Omogućio sam vam i da se jeftino domognete »Strijele«. Međutim, u pitanju je moja karijera i ne znam koliko ću dugo biti u stanju skrivati taj dokument.

— Uništite ga! — viknuo je rančar.

— Bit će to veoma teško! Potpisalo ga je nekoliko ljudi i...

— Nagradit ću vas zbog toga, suče! — mrzovoljno procijedi

Halley. – Uostalom, zar nisam uvijek prema vama imao razumijevanja?

– To je u redu, ali...

– Učinite kako sam rekao! – odlučno je Halley zaključio dalju raspravu i izvukao iz džepa nekoliko povećih banknota. – Mislim da će to biti dovoljno!

Osjećaj da mu stvari izmiču iz kontrole, a kampanja za izbore samo što nije počela, dovela ga je do spoznaje da mora vrlo brzo stupiti u akciju i radikalno riješiti teškoće s Coyem.

Pomisao da će se za to pobrinuti Fred Nicholson bila je za njega posljednja prilika da stvari postavi na pravo mjesto. Međutim, ako bi se izjalovio i taj plan, onda će biti primoran otvoreno se sukobiti s protivnikom. U tom bi slučaju umanjio izgleda na izborima, ali bi zadržao »Strijelu«, koja mu je mnogo značila. Njegov je ranč postao pretijesan za svu stoku, a teškoće s vodom iz dana u dan bile su sve aktualnije. Na povratku je, kao što rekosmo, čuo vijest o vješanju Montyja Wrighta. Mogao je to primiti sa žaljenjem i izraziti to na džentlmenski način, ali nije se želio poniziti pred tim uljezom koji mu je zadavao sve veće i veće neprilike.

Umjesto svega toga, odlučivši da stvari napokon istjera na čistac, pozvao je u kancelariju Freda Nicholsona.

Pošto je Bettyn brat saznao kako je završio jadni Wright, bio je ogorčen. Ne samo na počinioce tog zločina već i na gazdu koji je tako olako primio njegovu smrt. Shvativši da će taj događaj ubrzati konačni obra-

čun, već se spremio da ode s ranča jer mu se sve to zgadilo.

– Onda, Frede? Da li si spreman da se obračunaš s Coyem? – upitao je Halley već na vratima.

– Kad želite da to uradim, šefe? I koliko ću zato dobiti?

Paul Halley ga je gledao ispod oka, mjerio ga od glave do pete i upitao se nije li to, s obzirom na njegov izgled, promašena investicija?

– Dakle? – upitao je Fred ponovo.

– Moraš najprije nekako saznati kad Coy dolazi u grad – primijeti zamišljeno rančer.

– Neće to biti teško, gazda! Javit će mi sestra. Ili je bolje da ga tamo čekam i izazovem na dvoboj?

– Možda bi to bilo najbolje – promrmlja Halley. – Što se tiče nagrade, ukoliko dobro obaviš posao, dobit ćeš 200 dolara.

– Može li predujam, gazda? – nasmiješi se krivonogi kauboj.

– Dobit ćeš! – promuklo reče vlasnik »Asa«, odlučivši da ga izigra.

XVI

Patrick York je nervozno brisao čaše, kimao glavom i promatrao Freda Nicholsona kako ispija već petu čašu viskija. Kad je krivonogi kauboj naručio bocu, raskolačio je oči i nervozno se obrecnuo:

– Bit će ti to previše, mali! Koliko znam, nije ti to jaka strana.

Nije njemu bilo žao viskija. Zato radi da ga što više poloću. Bojao se, međutim, da bi taj pr-

gavko mogao opet započeti kavgu.

— Onda, York!? Hoću li dobiti tu bocu? — promrmlja Fred i počne se pijano klatiti za tezgom.

— Ma, dobro, dobro... Ali, pazi! Nemoj da izazoveš nered. Inače ću pozvati šerifa i on će te odvesti u zatvor. To se ne bi dopalo gospodinu Halleyju, zar ne?

— Pred njim je bila puna boca burbona, kraj njega poznata lica kojima se pijano cerekao, nazdravljao, ali kad nitko ne bi vidio, najviše je njima točio, a svoju čašu neopazice prolijevao ili bi kao slučajno prevrnuo piće nezadovoljno mrmljajući.

Bila je subota. Dan kad u Lake Walk dolazi gomila kaubojas s okolnih rančeva a navrati i poneki rančer. Vrti se rulet, igra poker ili baca kocka. Novac brzo mijenja vlasnika, a pjevačicu promukla glasa prati zvuk klavira.

Ambijent tako poznat i specifičan za ovaj kraj.

— Momci! — urlao je Fred da nadjača gomilu. — Danas ja častim! Gledajte, pun sam novca!

Izvadio je svežanj banknota koje je dobio u ime predujma od Paula Halleyja, busao se u prsa i vikao:

— Danas je moj dan, momci! Pijte! Sve plaćam!

Kad je netko tako raspoložen, pogotovo kad ima novca i spreman je častiti, oko njega se začas skupi gomila gradskih ispičutura i dokoličara. To se dogodilo i sad. Nikom nije bilo ni na kraj pameti da se odrekne besplatnog pića.

— Hej, da nisi nekog opljačkao, Frede? — pitali su.

Fred Nicholson se zadovoljno cerekao i stalno pogledavao prema vratima, na kojima se, kako je dogovoreno, trebao svakog trenutka pojaviti Mac Coy.

Kao što se moglo vidjeti, bit će zadovoljan. On se već pobrinuo za atmosferu, za ugođaj kakav im je bio potreban da bi u salonu bilo što više svjedoka. Bojao se jedino da bi Betty mogla doznati da se opet napio, što bi moglo pokvariti njihove planove.

Kad je York u Fredovim rukama vidio toliko novca, više mu nije savjetovao neka pazi što radi. Ako izazove gužvu, ako se toliko osili i započne tučnjavu, imat će otkud naplatiti eventualnu štetu.

Zapravo, Fredu se dopala ta atmosfera. Da nije morao paziti koliko će u sebe natočiti burbona, bio bi u sedmom nebu. Sada mu je to teško padalo. Sa žaljenjem je gledao žutu tekućinu kako nestaje u slivniku ili na podu.

— Frede, ti si ljudina! — tapšali su ga po leđima novopečeni drugovi, podizali čaše i nazdravljali, cerili se, urlali, pjevali i hihotali.

Kad se tome nitko nije nadao, na vratima se pojavio Mac Coy. Ušao je tromim korakom, jedva se probio do tezge i promuklim glasom, gledajući prezirno tu gomilu, zatražio piće.

Ugledavši ga i sjetivši se kako se već jednom sukobio s Fredom, barmen se nagne preko tezge i prošapće:

— Gospodine! Savjetovao bih vam da se izgubite iz saluna. Vidite, tu je onaj prgavac što se već jednom sukobio s vama. Možda bi bilo bolje, ovaj...

– Natoči ti meni piće i ne brini za moju kožu! – odvrati suho Mac.

Barmen nezadovoljno poslušao, a onda krajičkom oka zapazi da je Nicholson već ugledao Coya i nastoji se progurati kroz gomilu da bi došao k njemu. Lice mu je bilo crveno, osuto graškama znoja. Stetson je nehajno zabacio na vrat.

– Gle, gle! – smijuljio se. – Koga to vide moje oči? Osobno glavom i bradom onaj lažljivac što se izdaje za sina Elliota Coya.

Mac mirno ispije viski, obriše usta i naruči novu čašu.

– Vidite, započet će nevolja! – prošapće barmen drhtavim glasom.

Kad se progurao do njega, Fred Nicholson raskreči noge i pokuša pronaći oslonac, ali teško, jer je bio pijan. Obrativši se ponovo Macu, zareži:

– Prošli put sam bio pijan, i bilo ti je lako da me odalamiš preko njuške! Učini to sad ako smiješ!

Izazov odjekne poput biča i ljudi se prestraše mogućeg sukoba pa se raspršiše, znatiželjno očekujući što će se dogoditi.

– Odlazi, mali! – promrmlja Mac, okrene leđa tezgi, pogleda ljude oko sebe i slegne ramenima. Nasmijulji se zatim i prezirno pogledavši Freda izusti:

– Ljudi, vidite li sad ovo!? Ovom pjegavom prgavku došla, čini se, volja da se tuče. Nemoj, mali, da te stavim na pravo mjesto.

– A kamo, molit ću lijepo? – isceri se Fred i naroguši se kao pijetao, pošavši prema njemu korak-dva.

Mac Coy slegne ramenima.

– Eno, na onu vješalicu!

Okrenuo se ponovo tezgi, ali je budno pratio što će se dogoditi. Vidio je da Fred zamahuje rukama, odmaknuo se brzo kao munja i Fredov prvi udarac promaši.

– Što, zar ti to meni?! – urlao je Nicholson i nastojao da ga udarcima u pleksus onesposobi. Mac dopusti da ga nekoliko puta udari u trbuh. Raširio je ruke, smijuljio se i govorio:

Vidite, ljudi! Taj komarac baš dosadno zuji!

Kad je začuo još jednu pogrdu s njegove strane, Fred Nicholson pojuri sagnuvši glavu da bi ga udario u trbuh.

– Znat ćeš ti koga zezaš! – viknuo je, a tada ga Mac zaustavi jednim dobro odmjerenim ali ne jakim udarcem. Mirno, kao da se ništa nije dogodilo, nastavi zatim piti.

– Sredi ga, Frede! – urlala je gomila.

Za njih je Coy bio stranac, uljez, i trebalo ga je naučiti pameti.

Ovi poklici ohrabriše Nicholsona i on poleti opet prema Macu kao muha bez glave. Opet je osjetio udarac u grudni koš i to mu na trenutak zaustavi dah. Kad ga je Coy ponovo dohvatio, već se koprcalo na podu.

– Pazi, stranče! – viknuo je York.

Mac Coy se okrenuo brzo kao munja. U pravo vrijeme, Nicholson, crven od mržnje, uz životinjski urlik, potegao je revolver.

Njegov hitac naravno promaši, metak udari u zrcalo i ono se rasprsnulo u tisuću komada. Naglim skokom ustranu, pojurivši prema njemu dok se podizao s

poda, Mac Coy mu udarcem noge izbije revolver iz ruke.

— Ti, ti ušljivi gade! — vikao je ljutito. — Zar tako, iz potaje?!

Uhvatio ga je za prsa, pode-rao mu haljetak kad ga je naglo podigao i počeo tresti.

— Kako se usuđuješ?! Sad ću ti ja pokazati!

Udarao ga je kao vreću. Ne jako, ali se Fred previjao od tobožnjih bolova i cvilio:

— Nemoj! Ubit ćeš me! Nemoj! — Zašto si na mene pote-gao revolver, A? Zašto? Govori! Inače ...

Prijetnja je resko odjeknula. U salunu je zavladała šutnja. Fred je prestrašeno promrm-ljao:

— Naredio, naredio mi gaz-da! Ja, ja... i platio...

— Tko? Tko je tvoj gazda, ušljivče?!

Fred se u Macovim rukama koprcalo i počeo cmizdriti:

— Nemoj me ubiti! Morao sam izvršiti naređenje! Ljudi, spasite me!

Obratio se prestrašenim gla-som onima koji su donedavno pili na njegov račun. No nitko se nije pomakao. Pošto ga je od-gurnuo, Mac je posegao za re-volverom.

— Nemoj, nemoj pucati! Sve ću ti priznati! — cvilio je Nicholson.

— Hajde, govori! Kaži ljudi-ma tko te je nagovorio da na mene potegneš pucaljku!

Fred ovlaži usne i promrm-lja.

— Paul Helley! On je moj gaz-da, vlasnik ranča »As«! Dao mi je novac i...

U salunu se začuje žagor. Lju-di su bili iznenađeni, baš kao i Bill Brooks, koji je upravo namjeravao uhapsiti oba izgred-

nika. Kad je začuo Fredovo pri-znanje, neodlučno zastane. Ma-lo prije su ga obavijestili da Nicholson pravi nered, da izazi-va nekoga Coya, pa je šerif to jedva dočekao da tom tobož-njem Elliotovu sinu i vlasniku »Strijele« napokon pokaže zube i tako udobrovolji vlasnika »Asa«.

Sad je bio u nedoumici što da učini. Taj je žgoljavko priznao da mu je Paul Halley platio da ubije Coya. Kad se htio izgubiti iz saluna, bilo je kasno.

Ugledavši ga, Mac poviče:

— Šerife! Došli ste kao naru-čeni! Ova gnjida od čovjeka po-tegla je na mene revolver. Zar nije tako, ljudi?

— Tako je!

Nestrpljivo su čekali što će poduzeti predstavnik vlasti jer su znali da je Haleyjev čovjek. Dogodilo se ono što su i očeki-vali. Bill Brooks je podvio rep, zavrteo glavom i neodlučno za-stao.

— Nisam ništa vidio! Tek sam došao. Uhapsit ću obojicu!

— Zašto mene, šerife? — upi-ta ga Coy.

Javio se i Fred, svjestan da se stvari odvijaju željenim tokom. Doteturao je do Brooksa i poka-zavši Coya prosiktao:

— On me je udario i ja...

— Laže! Laže, šerife! — čulo se u salunu. — Nicholson je pr-vi počeo!

Ako uhapsi Freda, izazvat će nevolje na drugoj strani. To mu Halley neće oprostiti, kao što mu nije oprostio hapšenje Rive-rine bande.

— Da li je istina što kažu lju-di? Mislím, da te je gospodin Halley...?

— Istina je! — zaurla Fred. —

I žao mi je što nisam ubio toga gada!

Zadovoljno se iskesivši, iako mu je došlo da se nasmije iz svega srca, Mac Coy reče šerifu:

— No, čuli ste ga! Što čekate?

Promrmljavši nešto u bradu, svjestan da nešto mora učiniti, Brooks se pokrene, pride Fredu i uhvativši ga za rame, promrmlja:

— Hajde, idemo u ćeliju!

— Moj će te gazda zbog toga...! — zaurla Fred i počne se otimati. Činio je to s pola snage, pa kad nitko nije vidio zadovoljno se nasmijulji i namigne Coyu. Onda počne praskati:

— Izbavit će mene gospodin brzo iz ćelije!

Dok ga je Brooks gurao prema izlazu, još je jedna nevolja stigla Freda. Na ulazu se gotovo sudario sa sestrom. Lice joj je bilo blijedo i izbezumljeno. Kad ga je ugledala u šerifovim rukama, zavapi:

— Oh, Frede! Što si to opet učinio?

— Umiri se, sestro! — namigne joj on i nasmije se, pa dopusti šerifu da ga grubo udari o rame.

Međutim, prije nego što je išao, Bill Brooks se obrati Coyu:

— Svrati u moju kancelariju da napišemo zapisnik! Hoćeš li podnijeti tužbu?

— Razmislit ću! — nasmijulji se Mac, a onda ugleda Betty. Nešto je razgovarala s Yorkom, kimala glavom, zabrinuto kršila prste i gledala prema njemu. Zatim se na njenom lijepom licu ukazao grč i Coy s tugom pomisli kako će joj pogledati u oči.

— Nije lijepo što ste učinili

mojem bratu, gospodine Coy! — rekla je drhtavim glasom. — On, on je...

— Sâm je to tražio, gospodice! — zbunjeno će Mac i ovlaži usne. Ona ga ošine prezirnim pogledom, zatim se okrene i pođe prema izlazu.

Maca Coya to zaboli više od syega. S tugom pomisli kako će, dok joj on i Fred ne objasne, živjeti u uvjerenju da joj je neprijatelj.

XVII

Vijesti se brzo šire, pa se Bill Brooks bojao da bi o događaju u salunu Paul Halley mogao doznati preko nekoga drugog i čim je zatvorio Nicholsona i upozorio pomoćnika da dobro pazi na njega, uzjahao je konja i krenuo prema ranču »As«. Razmišljajući kako da to saopći gazdi, psovao je u sav glas, i gorko se kajao što se prihvatio šeriforskog posla. Trebao je i dalje ostati kauboj, ganjati goveda okružen prostranstvom prerije i voditi takav život koji mu je oduvijek odgovarao.

Sad je bio prisiljen paziti na svaki svoj potez, s gorkim uvjerenjem da mora slušati drugog da bi zaradio više nego što je zaradivao, da bi laštio tu prokletu značku i izležavao se u hladovini ili pio u salunima.

Doduše, sve dok nije stigao taj prokleti Mac Coy, Lake Walk je bio miran grad. Onda su počele neprilike, kojima šerif nije vidio kraja. Iako prilično glup i sirov, znao je što znači ako netko poput Coya stane na put gazdi kao što je Halley, čovjeku koji ima sve konce u rukama, koji vedri i oblači u gradu, a i šire.

Kad je stigao na ranč, odmah upita za gazdu, a neki žgoljavi kauboj se nasmijulji i pokaže žute zube.

— Za gazdu питаš, šerife? Zar su iskrsele neke neprilike kad si debelu guzicu nasadio na konja?

To smijuljenje je toliko raspalilo Brooksa da je počeo drhtati od bijesa. Onda se sjetio zbog čega je došao, pa da sačuva nešto preostalog dostojanstva promrsi:

— Ne govori sa mnom tako, budalo! Inače...

Tog trenutka na verandi je ugledao Halleyja, koji ga je pokretom ruke pozvao da uđe.

Stenjući sjaše s konja i pozdravi vlasnika »Asa«.

— 'bar dan, gospodine Halley! Vraška zapara, zar ne? — reče nervozno, ali to na mračnom licu Paula Halleyja ne izazove nikakvu promjenu. Čekao je nestrpljivo kad će mu saopćiti da je njegov kauboj ubio Maca Coya i da sad ne zna što da radi.

— Onda, što ima novog, Brooks? — upita ledenim glasom.

— Štošta, gospodine!

Očekivao je da će ga gazda kao i nekad pozvati u kuću i počastiti viskijem. Zato ovlaži jezikom suhe usne, ali se to ne dogodi. Umjesto toga Halley procijedi:

— Onda? Da čujem!?

— Ovaj, kako da počnem... — počese se šerif zbunjeno po glavi. — Naprilike, gospodine Halley! Da, velike neprilike...

— Govori!

— Onaj vaš kauboj, mislim da se preziva Nicholson... on...

— Što je s njim, šerife? — pre-

kine ga vlasnik ranča i podigne znatizeljno obrve.

Bill Brooks mu sve ispriča i na kraju, pokorno sagnuvši glavu, procvili:

— Svi su to čuli, gospodine! Nisam imao drugog izbora. Morao sam ga uhapsiti. Ja, ovaj...

— Ta, prokleta šeprtlja! — promrmlja ljutito Paul Halley i brada mu zadršće od bijesa. Okrene šerifu leđa i počne nervozno šetati trijemom. Za to vrijeme Bill Brooks je govorio:

— Ako taj prokleti Coy podnese tužbu, ja se bojim... Što vi kažete, gospodine?

Ove su riječi, čini se, vratile vlasnika »Asa« na zemlju. Ljuto se obrecnuo na šerifa.

— Taj mali gad, laže, šerife! Namam ja s tim ništa! Pih! Baš bih tog šeprtlju i kukavicu angažirao da ubije Coya. Glupost! Da to želim, učinio bih to sam.

— Naravno, naravno! — potvrđivao je spremno Brooks, sretan što ga nije prekorio zbog toga što mu je uhapsio čovjeka.

— Kažem ja da on laže! Dakle, da ostane u ćeliji? Da mu se sudi!? Mislim, to bi s vas uklonilo sumnju...

— Učini tako, Brooks! — složi se Halley, ali je u sebi praskao od bijesa što mu je ta ništarija pokvarila još jedan plan da likvidira toga prokletog Coya. Kako sad stoje stvari, morao je krenuti u odlučnu akciju, koju je dosad izbjegavao.

*

— Žao mi je, gospođice Betty, zbog događaja u salunu! — opravdavao se Mac djevojci. — Vjerujte, nisam namjeravao... Ja, ovaj...

Bio je zbunjen pred tim divnim ljubičastim očima koje su

ga, kad je ušao u restoran, dočekale s prezirom. Uzela je od njega narudžbu, donijela mu jelo, ali ga je on stavio u stranu i ponovio:

– Sve je to, zapravo, nespornost! Vidjet ćete! Sve će vam reći Fred. Jeste li ga posjetili?

– Nisam! – prkosno, kroz stisnute zube odgovori ona. – I neću, jer to ne zavređuje. Samo mi pravi neprilike. Ja, ja...

Počela je plakati. Niz njene lijepe, sad blijede obraze, počеше se slijevati suze. Mac bi najradije skočio, obrisao ih poljupcima, ali je samo zbunjeno rekao:

– No, no! Nemojte molim vas!

– Vi žete podnijeti tužbu da vas je pokušao ubiti i on će zbog toga u Yumu, a možda i na vješala. Oh, baš sam jadna!

Zajecala je još jače. On ustane, pride joj i nježno je pogleda u oči.

– Tko kaže da ću podnijeti tužbu, gospodice Betty! Ako imate vremena da me saslušate, sve ću vam objasniti. Vidjet ćete da će sve biti u redu.

– Zar doista tako mislite, gospodine Coy! – prošapće Betty s nadom u glasu i bolno uzdahne. Sreo je njen pogled, toplo se osmijehnuo i primio je za ruku. Ona brzo prihvati njegov prijedlog da zajednički posjete Freda u ćeliji.

– On će vam, sve objasniti! Sve je to bio dio igre o kojoj smo se dogovorili – rekao je, što na njenom licu izazove smijesak. Brzo je odbacila pregaču i požurila s njim prema izlazu.

– Hej, Betty! A naše jelo? – povikaše za njom gosti.

Nije imala vremena objašnjavati se s njima. Samo im je

mahnula rukom i izašla s Coyem.

XVIII

Kad joj je Fred potvrdio kako se s Macom dogovorio da odglume dvoboj i tako uvjere ljude da je Halley čovjek kojem ništa nije sveto i koji ne preza od ubojstva da se domogne tuđeg posjeda, Betty je bila presretna. Zbunjeno je pogledala Maca, sagnula glavu i prošaptala:

– Oprostite, gospodine Coy! Znaite ja...

Prekine je Fred i namigne prijatelju. Zatim se nasmijulji.

– Kad me Brooks pusti iz ove krletke, morat ćeš kupiti cijeli sanduk burbona.

– Pustit će tebe i njegov zamjenik, zar ne, gospodine?

Riječi su bile upućene Jamesu Bergenu, šerifovu pomoćniku, koji je uvijek bio u Brooksovoj sjeni ali se često nije slagao s njegovim postupcima. Pošto je čuo dio razgovora s uhapšenikom smatrao je to svojom prilikom, jer bi zacijelo bio bolji šerif od Brooksa.

– Koliko se razumijem u zakon, a to je podebela knjižurina što je Brooks još nije ni pročitao, ako gospodin Coy ne namjerava podnijeti tužbu protiv Freda Nicholsona, onda ne vidim prepreku da ga ne pustim iz zatvora! – osmijehne se šerifov pomoćnik i pride polici da uzme ključeve od ćelije.

Kad se Fred našao na slobodi, vrisnuo je od veselja i zagrlio sestru. Onda je pogledao Maca i nasmijuljio se.

– Hej, daj da i tebe zagrlim, prijatelju.

Nije ih mogao oboje obuhvatiti rukama. U tom trenutku

Mac, koji se našao u dodiru s Betty, osjetio kako mu srce lupa kao da će iskočiti iz prsa. Očekivao je da će se djevojka otrgnuti iz zagrljaja, ali je njena glava počivala na njegovim prsimama.

— Hej, dosta! Nisi još pijan, premda ti moram kupiti sanduk pića. Ali pazi! Nećeš piti sâm! Vratit ćemo se na »Strijelu« i počastiti momke. Slažeš li se?

— U redu, šefe. — vikne Fred i pogledavši Jamesa Bergena, doda:

— Tebe će boca čekati kod Yorka!

Na žalost, čarolija koju je izazvao ovaj zagrljaj, nije dugo potrajala. Rastaviše se, pa Betty zbunjeno reče:

— Oh, a moji gosti! Ja sam na njih zaboravila!

— A ja na svoj ručak — sretno će Mac. — Ohladit će se!

Izidoše iz šerifove kancelarije i produžiše u hotel.

*

Kad se tog dana vratio s Freedom na »Strijelu«, Mac Coy je tek tada ispričao momcima što se dogodilo u salunu, po režiranom dvoboju s Nicholsonom. Bili su začuđeni, a nakon toga udariše u gromoglasan smijeh.

— To će, nadam se, vašeg protivnika dokrajčiti — rekao je Garros, a Pat Haywood je zakimao glavom, pogledao Freda i zamišljeno promrmljao:

— Ne znam čemu se smijete, dovraga!? A što bi se dogodilo, pametnjakoviću, da se slučajno Nicholson nije držao dogovora? Pustio si ga da prvi potegne, a to te je, momče, moglo stajati glave!?

— Ma nemoj — odvrati Mac. — Pat sve vidi crno. Čovjek ipak mora nekome vjerovati, zar ne?

Raspravu je završio Fred, koji je skinuo s konja sanduk viskija, nasmijao se i uhvativši se za čeljust, zahihotao:

— Momci! Pijte! To sam teško zaradio podnoseći njegove udarce.

U drugim okolnostima bi se bogovski prihvatili viskijai začas bi »Strijela« odjekivala od pjesme, vriske i pucnjave. Sad, međutim, nije bilo vrijeme da se »nakite«. Doduše, dobro su potegli iz boce, ali do granice, pa je Mac bio ponosan što jašu za njega.

Pošto se posavjetovao s ljudima što treba da urade, odmah su postavili straže kako bi javili eventualni dolazak Halleyjeve rulje.

Postavili su i dvije zasjede, a Pat je bio zadužen da motri na put što vodi u grad.

Na »Strijeli« je zavladao mobilno stanje.

Prvi dan je prošao mirno. Mirno je protekla i noć. Oko podne Pat Haywood opazi usamljenog jahača na putu u Lake Walk.

— Netko dolazi, Mac! — odmah je obavijestio Coya koji se upravo vratio s provjere straža.

— Podimo mu u susret, stari! Oprezno! — naredi mu Coy i uđe u brvnaru da nešto pojede.

Dvadesetak minuta poslije pred vratima se začuje razgovor. Mac pogleda kroz prozor i ugleda nekog debeljka koji je, crven u licu i znojan, teško dišući koračao sa Patom.

— Baš sam se umorio! — sop-tao je. — A sunce je vraški pripeklo.

– Dobro je to, doktore – smijao se Pat. – Ionako si već pozelenio od salunskog dima.

Kad su ušli, Pat pokaže došljaka i reče:

– Mac, ovo je naš liječnik Smithson! Dok on istrese zbog čega je došao, ja odoh da momcima odnesem jelo!

Iako nije znao što je liječnika dovelo na »Strijelu«, pružio je simpatičnom debeljku ruku, snažno je stisnuo i nasmiješio se.

– Drago mi je što sam vas upoznao! Međutim, ako tražite bolesnika, onda ste se uzalud trudili. Svi smo, hvala bogu, živi i zdravi.

– To mi je drago, gospodine Coy! – kimne Smithson, ovlaži suhe usne, pa ugledavši bocu viskija na stolu, počese se po bradi.

– Uh, baš sam se umorio! Pripeklo, pa čovjek ožedni.

Mac shvati njegovu želju i natoči mu čašu do vrha, pokaže mu stolicu i upita:

– Čemu mogu zahvaliti što ste nas posjetili?

Pošto je čašu ispraznio udva gutljaja, liječnik obriše usta i kimne, bučno sjedne na stolicu i odgovori:

– U gradu se priča kako će na »Strijeli« doći do obračuna i...

– A vi požurili da negujete ranjenika! – prekine ga Mac.

Liječnik kimne i pucne jezikom.

– Pogodio si, momče! – odvrati i pažljivo pogleda Maca sa svih strana. Neko je vrijeme kimao glavom, a onda nastavi: – Sličan si ocu!

– Poznavali ste ga?

– Tko ga nije poznavao, momče! – sjetno će Smithson. Dosta smo toga zajedno popili, osobito poslije tvog odlaska s ranča. Elliot je patio za tobom, sinko!

Mac sagne glavu, natoči još jednu čašu viskija, pruži je liječniku i raširi ruke.

– Žao mi je što se nismo sreli u drugim okolnostima, gospodine Smithson! Kao što znate, ranč mi je otet i...

– Znam, znam, sinko! Žalosno od lešinara poput Halleyja.

– Čuli ste što se dogodilo?

– Naravno! O tome se priča na sva usta u gradu! Zato sam odlučio da ti se nađem pri ruci. Dode li do bitke, i sâm ću uzeti pušku.

– Hvala! Međutim, mislio sam da to nije potrebno. Vidite, ja...

– O, itekako je potrebno, momče! Barem za mene. Imam ja s tim prokletnikom srediti neke račune – brzo ga prekine liječnik i ispije čašu.

Kad je razgovor nastavljen, Mac je doznao i razlog što je Smithsona ponukalo da dode na ranč. Bila je to doista tužna priča, pa je bilo sasvim razumljivo što se liječnik odlučio na taj korak.

– Nikad nisam imao hrabrosti da mu se osvetim što mi je uništio život! – govorio je trpkim, promuklim glasom, s tugom u vodenkastim očima. Preteo mi je djevojku koju sam volio! A ja, budala, nisam znao kako da je vratim. Kad je Joana umrla pri porodu, bilo je sve gotovo. Došao sam za njom iz Clarisona. Napustio sam dobro uveden posao da budem u njevoj blizini, a onda su kola kre-

nula nizbrdo. Vidite što je od mene ostalo...

Tog dana na »Strijelu« je stigao i Jay Grobard. Mirno je sjahao, kimnuo na pozdrav Macu i nasmiješio se.

— Evo i mene, Mac! Čuo sam u Poll Cityju da te očekuju neprilike. Rekoh: hajde, nađi mu se pri ruci! Nadam se da će ti koristiti moja puška.

— Dobro došao, prijatelju i hvala! — odvrati Mac, odjednom shvativši da više nije sâm.

Ipak, da li ima pravo igrati se tuđim životom da povrati ranč?

XIX

Bilo je to zatišje prije bure! Iskra je tinjala u pepelu i bilo je pitanje vremena kad će se razbuktati plamen. Halley je zaključio da mora biti strpljiv još nekoliko dana. Izvidnica koju je poslao da mu javi što se događa na »Strijeli« izvijestila ga je.

— Gazda! Na ranču je sve mirno. Ne slute da ćemo ih uskoro napasti.

To je bila dobra vijest, pogotovo što je tih dana na »As« stiglo još desetak ljudi iz Fall Guya. S trideset ljudi, pripravnih na sve, Halley se nadao da će u jednom naletu zbrisati Maca Coya.

Dok se noću nervozno prevrtao po postelji, a san mu je teško dolazio na oči, Paul Halley je imao stalne more. Jedna od njih bio je osim Coya i Walter Hall. Pomisao da bi taj protekli narednik mogao izvršiti prijetnju i pomrsiti mu planove dovodila ga je do ludila.

Sljedećeg dana je odlučio da tome stane na kraj.

Ujutro je nadgledniku dao zadatke za taj dan, a zatim se uputio u Lake Walk.

*

Walter Hall je umirao... Ležao je u hotelskoj sobi bijel poput vapna. Otvorenih usta udisao je sipljivo zrak, ali ga je primao malo, a srce je kucalo sve slabije. Znao je da mu preostaje još nekoliko sati života, a možda i manje.

Pomisao da je uradio najbolje što je znao, da će umrijeti zadovoljan što je dokument o Halleyevoj pljački u sigurnim rukama, mirno je sklopio oči. Nije čuo kad su se s treskom otvorila vrata. Tek je otvorio oči kad ga je netko počeo drmusati i režati:

— Probudi se, gade! Ustaj, Ustaj, jer ću te...! vikao je od bijesa i mržnje Paul Halley i tresao narednika svom snagom. Onda je shvatio da se on ne opire, da leži kao vreća, blijed.

— Znači, umireš! — procijedio je ledenim glasom. — Gdje, gdje je dokument, gnjido? Govori, brzo!

— U pravim rukama — odgovori Hall teško stenjući. — Nećeš ga dobiti, gade!

Na njegovim beskrvnim usnama, koje su se jedva micale, ukazao se zadovoljan osmijeh.

— Što? — izbuljio je oči Halley. — Zadavit ću te kao psa ako mi ne kažeš kome si ga dao! — vikao je rančer i ispržio ruke prema njegovu vratu. Zacijelo bi ga i ugušio da se on upravo u tom trenutku nije već opraštao od života.

Srce, ionako slabo, nakon uzbuđenja je kucalo sve slabije. Prije nego što je zauvijek sklo-

pio oči, Walter Hall promrmlja jedva čujnim glasom:

– Neka si proklet!

Shvativši da je mrtav i da se dokument ne nalazi u njegovim rukama, da mu se osvećuje i preko groba, Paul Halley zaur-la od bijesa, pride postelji, poč-ne ga žestoko drmati i vikati:

– Gdje je dokument? Govori!

Zatim, shvativši da je sve go-tovo, baci mrtvaca s postelje i počne pretraživati postelju. Kad nije našao što je tražio, počeo se kao zvijer ogledavati na sve strane. Prevrnuo je cijelu sobu, ali nije našao ono što je tražio.

Ispljune zatim gorčinu, pre-zirno i s gnušanjem pogleda mrtvaca i uputi se izlazu svje-stan da je izgubio i tu bitku.

Dovraga! Zašto? Zašto je tako dugo čekao pa sad opet živi u strahu i neizvjesnosti od ucje-ne?

Dok je bjesomučno gonio ko-nja prema ranču, u njemu je već sazrela odluka da započne bitku za »Strijelu«.

XX

Uzbudjenje je vladalo na ran-ču »Strijela«. Mac Coy i njegovi ljudi, raspoređeni na važne po-ložaje oko posjeda, pažljivo su promatrali obzorje.

Straže su se smjenjivale, ali je sve bilo mirno, kao zatišje prije bure.

Paul Halley je naredio Smit-hu da ga redovito obavještava o događajima. Premda nestrpljiv da što prije krene u akciju, nije to želio uraditi brzopleto, svje-stan da može upasti u klopku. Imao je više ljudi od Coya. Sa-mo je čekao još nekolicinu što su bili vještiji u oružju od kau-boja. Onda će najuriti Coya s

posjeda koji svojata i tako se drsko odnosi prema njegovu vlasništvu.

Tih dana, što je gotovo pro-maklo Halleyjevim ljudima koji su na razumnoj udaljenosti da-lekozorom promatrali što se događa na »Strijeli«, prema ranču su jahali nepoznati ljudi.

Očekivanja da će se vratiti is-tim putem nazad, dakle prema gradu, nisu se ispunila. Ostali su u brvnari, kao da su pojačali Coyevu momčad.

Obaviješten o tim sumnjivim događajima, Paul Halley razmi-šljao je što se iza toga skriva. Nešto slično je pomislio i Mac kad je vidio te ljude kako dola-ze. Oprezno ih je presreo i sum-njičavo upitao što ih dovodi na njegov ranč.

Bill Becher, dugonja uskoga, šiljatog lica s kozjom bradicom, vlasnik brijačnice u Poll Cityju, odbrusio je začuđeno podigavši čupave obrve:

– Dovraga, gospodin Coy! Ja dolazim da se stavim pod vašu komandu a vi postavljate takva pitanja!? Zar vam o tome nije govorio Jay Grobard? Nije, na-ravno. Zaboravio je, premda smo o tome razgovarali.

Mac Coy se nasmiješio dugo-nji. Bilo mu je drago. Okrenuo se Patu Haywoodu, pogledao ga i slegnuo ramenima. Starac prošišta kroz zube:

– Dobro barata britvom, ali nije loš ni na revolveru! Dobro bi nam došao.

Istog dana na »Strijelu« je sti-gao John Miles, zatim Paul Ber-gen, Steve Powers, Carl Carson, James Warden... sve momci odoka, pripravnici da za njega krenu u vatru i vodu.

— Računajte na nas, gospodine Coy — rekli su. — Dosta nam je toga prokletog Halleyja! Previše je pružio ruke i mora ga netko udariti po prstima.

Mac je poslao Pata s nekolicinom da ljudima prirede pristojan doček. Zaklali su tele, odnekud se našlo nekoliko boca viskija. U dobrom raspoloženju padoše i zdravice, pa i velike riječi:

— S vama smo, gospodine Coy! Pokazat ćemo mi tom prokletniku! Dosta nam je njegova terora!

Tako su izgledale stvari na »Strijeli«.

Dva dana poslije, dok je Mac provjeravao straže, zapazio je da prema ranču dolazi još jedan jahač. Sudeći po načinu kako je jahao i gonio konja, učinilo mu se da nosi važne vijesti. Stigavši na obližnji obronak, u želji da dočeka nepoznatog posjetioca, odjednom zapazi da je Fred Nicholson napustio stražarsko mjesto i krenuo konjaničkom u susret. Bio je zbog toga ljutit i krenuo je za njim da ga prekori zbog neopreznosti.

Bio je ugodno iznenađen prepoznavši konjanika.

Bila je to Fredova sestra Betty. Ugledavši ga kako im dolazi u susret, Betty upozori Freda i on mu veselo mahne, a zatim sa sestrom krene prema njemu.

— Kakvo iznenađenje, gospođice Betty — reče Mac radosno, sjaše, primi je za ruku i pomogne joj da sjaše. Bila je rumena od jahanja. Kosa joj je bila raščupana, usne ovlažene i bujne, a oči su blistale kao dvije ljubičice.

— Došla sam, gospodine Coy, da vam predam ovo pismo!

Smatrala sam da je važno jer mi ga je prije nego što je umro dao Walter Hall, onaj čovjek s kojim ste sjedili u restoranu i...

Fred namigne Macu, uzjaše i krene nazad, ostavivši ih same. Stajali su zbunjeni, sve dok mu nije pružila omotnicu. Kad je otvorio Hallovo pismo, bio je iznenađen. Sadržavalo je dokument o kojem je govorio, uz dvije popratne riječi: »Osvetite me!«

Zamišljen, ali ne želeći da to opazi Betty, nasmiješi se i reče:

— Pa, kad ste već na mojem posjedu, red je da vam poželim dobrodošlicu i da vam se zahvalim što se jahali po ovoj vrućini da mi predate pismo.

— Da li je... ovaj... nešto važno? — zapitala je.

On kimne glavom, pomogne joj da uzjaše, pa nastavi:

— Nemam bogzna što da vam ponudim, ali ćete barem vidjeti gdje sam rođen. Naravno, ako vas zanima »Strijela«, premda ste stigli u nezgodno vrijeme. Zna, ovaj...

Nije znao kako da joj objasni da svakog trenutka može izbiti sukob između njega i Paula Halleyja, a da je ne prestraši.

— Oh, baš bi voljela da mi покажете ranč, gospodine Coy!

Gledajući je kako blista od ljepote, pitao se hoće li ikad biti u stanju da joj kaže koliko mu se dopada.

Umjesto toga, kad su krenuli, Mac promrmlja:

— Prijatelji me zovu Mac, gospođice Betty!

Kimnula je lijepom glavom i zacvrkutala:

— U redu, Mac.

Pošto su nakon kratkog razgledavanja sjeli na verandu i

promatrali prostranstvo prerije, Mac reče:

— Osim limunade i kave ne mogu vam ništa drugo ponuditi. Nego, ako ste gladni...

— Ah, sita sam! Divno je nestati iz grada i vratiti se prirodi — nastavi ona zamišljeno.

Da nije bilo opasnosti da ih usput presretnu i napadnu ljudi s ranča »As«, pokazao bi joj ljepote okolice, objasnio zašto se mora boriti za posjed koji mu je prirastao srcu. Kad joj je to rekao, ona s razumijevanjem kimne.

— Razumjela sam, Mac! Želim vam da uspijete u svojoj pravednoj borbi. Ali sad se moram vratiti.

Ustala je. Odněkud se tog trenutka stvorio njen brat. Oprostivši se od sestre, značajno pogleda prijatelja i reče:

— Betty! Ja se moram vratiti na stražarsko mjesto pa će te Mac otpratiti komad puta. Pazi na sestru i sebe, prijatelju!

— Bez brige — nasmiješi se Mac i pogleda Betty. Kako bi bilo divno da može zauvijek ovdje ostati! Kao da je pogodila o čemu razmišlja, Betty zamišljeno šapne:

— Voljela bih živjeti na ovakvom ranču, Mac! Imate divnu prirodu!

Jahali su šutke sve do Walters Waya. Ondje, kod Down Rivera koji je gotovo presušio, morali su se rastati. On joj pruži ruku i toplo je pogleda.

— Bilo mi je drago, Betty! Kimnula je.

— I meni, Mac! Molim vas pazite na sebe i na Freda.

— Vrlo rado.

Odjurila je kao da bježi od se-

be, jer je iznenada osjetila želju da mu se baci u naručje.

Mac je, evo, posjedovao dokument kojim je mogao ucijeniti Paula Halleyja! No to mu nije bio ni na kraj pameti. Nije se služio takvim sredstvima. Zato je, nakon dužeg razmišljanja, pozvao Freda.

— Frede, noćas sam razmišljao kako da izbjegnem sukob i da spriječim prolijevanje krvi. Ovdje imam dokument koji može kompromitirati Halleyja.

— Ucjena, a? — namigne Nicholson — Tako i treba!

— Ne! — zavrti Mac odlučno glavom. — Odnijet ćeš ga na »As« i predati vlasniku. Ako je pametan čovjek, ako u njemu ima još malo časti, shvatit će moj džentlemenski gest i...

Odjednom ga prijatelj prekinе gromoglasnim smijehom:

— Ha, ha, ha! On i džentlemen! To je kao nebo i zemlja!

Možda je imao pravo, ali će možda Paul Halley razumjeti da i bez ucjene može s njim postići sporazum: da mu vrati ranč i prizna svoju grešku. Možda je bio naivan, ali zašto da zbog toga riskira živote ljudi što su mu ponudili pomoć?

— Hoćeš li odjahati na »As«, Frede? — upita Mac prijatelja promuklim glasom.

— A ako me objesi? Znaš i sam da sam ga izigrao — začuđeno ga pogleda Nicholson i zbunjeno pljune.

— Dobro, prijatelju! Onda ću to ja urediti!

— Oh, zaboga, Mac! Daj to prokletu pismo! Ti si ovdje potrebniji — reče ljutito Fred i istrgne mu iz ruku pismo, a za-

tim se baci na konja i odjuri galopom, ljutit što odlazi čovjeku kojeg je mrzio.

— Možda imaš pravo, Frede. Ali što sam mogao? — zamišljeno će kroz zube Coy, odlučivši da se ljutito osveti rančeru ukoliko naudi njegovu prijatelju i odbije ponudu da mirno riješe spor.

Kad ga je ugledao, pošto su ga priveli Smithovi ljudi, Paul Halley zareži od mržnje i bijesa:

— Došao si kao naručen, gade! Momci, obavite posao kako zaslužuje!

— Hej, gospodine Halley! — usklikne Fred. Donosim vam pismo od Coya i poruku da dobro razmislite prije nego što se odlučite da ga napadnete.

— Kakvo vražje pismo!? Smith, na granu s njim! Izdajicu treba kazniti!

Smith se zacerekao i zadovoljno protrljao ruke, a zatim naredio momcima da ga skinu s konja. Tog trenutka u Nicholsonovim se rukama našao revolver. Izvukao ga je munjevitom brzinom, uperio u Halleyja i viknuo:

— Prste sebi, budale! Učinite li nešto nepromišljeno, kunem se da ću u gazdu isprazniti revolver!

Bili su iznenađeni i zatečeni, pogotovu Halley. On problijedi, pa okrenuvši se Smithu promrsi:

— Dobro, momci! Razgovarat ću s njim!

Uveo ga je u kuću, uzeo Coyevo pismo i spazivši dokument koji mu je zadavao toliko jada, začuđeno zavrti glavom.

— Gle, gle! Tko bi rekao!? Kažeš, nudi nagodbu?

— Aha. Bolje je da se to riješi mirnim putem. Mac ne želi da se prolijeva krv!

Coy to misli, onda ćete se s time složiti.

— Složiti? — zamišljeno ponovi vlasnik »Asa«. Onda se nasmejulji, otvori mu vrata i odgovori:

— Kaži da ću razmisliti! A sad idi! Momci! Pustite ga!

Srećan što je uspješno završio misiju, Fred Nicholson odjaše s ranča. Gledajući za njim, na licu Paula Halleyja se ukaže zlu radi osmijeh.

— Sad te imam, Coy! Neka ti bog pomogne.

XXI

Očekivali su poruku primirja, a stigli su pucajući iz svih vrsta oružja, dojurili su kao vragovi i okomili se na Coyeve ljude. Oni su napad dočekali pripravnno, odbila ga pa je počelo pojedinačno puškaranje. Meci su zujali na sve strane, ali u prvom naletu, pošto su imali dobre zaklone, nitko nije bio ranjen.

— Momci, ne ubijajte! — vikao je Mac. — Ako morate, samo ranjavajte!

Budući da ga nije uspio iznenaditi, svjestan da mu Mac Coy ne može nauditi jer ne posjeduje dokument koji ga je optuživao, Paul Halley je povukao ljude na povoljnije položaje.

— Govorio si da »Strijelu« brani šačica jadnika, a dočekala nas je uraganska vatra — prekorio je ljutito nadglednika.

— Što ja znam, gazda, otkud su stigli — pravdao se krupni nadglednik i brisao oznojeno

čelo. Odlučili su čekati mrak, a onda ponovo udariti.

Što je noć odmicala, na »Strijeli« su sve više bili svjesni da će doći do bitke. Pat je prekorio Maca zbog sentimentalnosti, a s time se složio i Fred.

— Ti to u rukavicama... — rekao je. — Koliko poznajem prokletnika, on neće prezati od toga da nas smrvi. Naravno, ako mu to dopustimo.

Bilo ih je dovoljno da se suprotstavite Halleyjevu ološu. To su pokazali i te noći kad su odbili još jedan juriš.

U borbi je sudjelovao i Paul Halley. Pri tome je, tko zna s koje strane, dobio metak u trbuh. Znao je što to znači i bolno je procvilio:

— Smjesta kreni u grad po liječnika. Povuci ljude! Idemo kući!

Iz njegova je tijela otjecala krv. Gubio je snagu, jaukao od bolova, psovao i preklinjao Coya zbog poraza.

Ujutro, prije nego što je stigao liječnik, znao je da umire.

Imao je još toliko snage da poruči Coya da se odriče »Strijele« koju je stekao na nepošten način i zadužio liječnika da o tome obavijesti vlasti.

Umro je teško, stenjući od bolova koji su mu proždirali opako tijelo. Napokon je shvatio da sve to nije bilo vrijedno truda. Kraj njega je prošao život!

Nekoliko dana poslije slavio se Dan nezavisnosti, Mac Coy je s ljudima svratio u Lake Walk. Pozvao ga je, zapravo, novi šerif i sudac, jer je prijašnji predstavnik vlasti kao kukavica podvio rep i odjahao iz grada.

Dan prije toga dobio je od suca Arbucklea iz Poll Cityja oporuku.

— Žalim, negdje se bila izgubila! Sve sam prevrnuo i našao je — rekao je žgoljavko skrušeno, što za Maca nije bilo važno jer je opet bio zakonski vlasnik »Strijele«.

Želio je radost podijeliti s prijateljima koji su s njima jahali. Sretan što je imao pravo jer je oduvijek smatrao da još ima poštenih ljudi i da nisu svi poput Paula Halleyja.

No najviše je želio vidjeti Betty.

Ostavio je ljude u salunu obećavši da će im se poslije pridružiti. Tvrdo je odlučio, kud puklo da puklo, djevojci izraziti ljubav koja ga je sve više opsjedala.

Nije bio kukavica u borbi, pa zar da uzmakne sad, kad je sve gotovo, kad se pred njim budućnost? Ne, to njemu nije svojstveno.

S tom odlukom zakuca na vrata njenog stana.

Kad mu je otvorila i radosno uskliknula što ga vidi živoga i zdravog, on zbunjeno promuća:

— Ovaj, došao sam... ja, Betty!

Taj čovjek, što je zračio odlučnošću, opet je izgubio hrabrost. Da nije bilo Freda Nicholsona, koji je provirio iz druge sobe, zacijelo bi otišao iz njenog stana ne učinivši ništa.

Umjesto njega Fred je vragolasto pogledao sestru.

— Sestro! Zar ne vidiš što ti želi reći Mac? On te, Betty, prosi! Zar ne, prijatelju?

— Jest — olakšano uzdahne Mac i porumeni.

— Fred je izišao, a oni su stajali zbunjeni ali sretni što su se

sreli. Puni čežnje i ljubavi, odjednom pojuriše jedno drugom u zagrljaj.

— Oh, Mac! Tako nam je dugo trebalo da to shvatimo!

— Tako se to često događa, draga moja Betty! Hoćeš li, hoćeš li... ?

— Hoću, Mac! — zacvrkuta djevojka i pruži mu usne.

On uskrsne slast poljupca i šapne:

— To sam dugo čekao, draga!

— I ja, Mac! — nasmiješi se Betty, zagrli ga i nesputano ponovo poljubi.

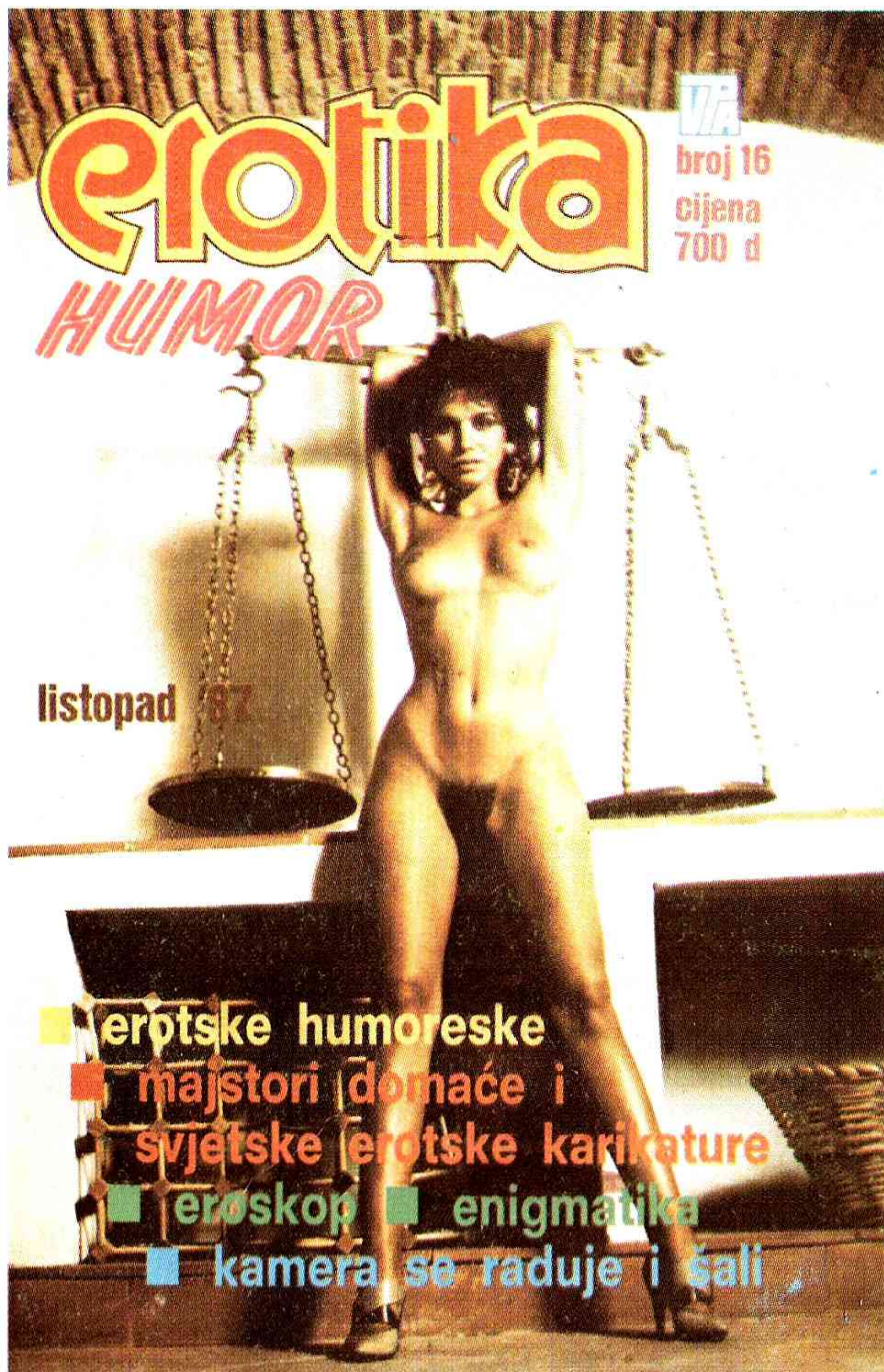
K R A J

U PRIPREMI:

Harry Porn
CVJETNA DOLINA

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 18.720 d, a za šest mjeseci 9.360. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO).
Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.
Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI. 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

**Papreno i slatko! Slatko i veselo!
I sve zajedno!**